

Lesník

Obsah

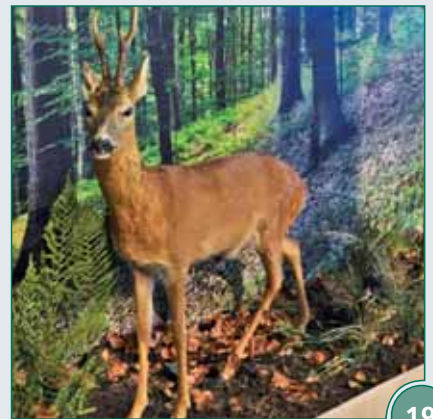
- 3** Anketa
- 4** Na slovíčko...
s ekonomickým riaditeľom
- 5** Vyhodnotenie aukcie drevín
- 6** Novotské furmanské dni
- 7** Sezóna vypaľovania trávy,
pozor na požiare
- 8** Naše lesné závody
OZ Považská Bystrica
- 10** AD: Výpálnici
so štátnym drevom
- 12** Obchod s drevom v roku 2012
- ~ Stav realizácie projektu
„Spoločne za obnovu chránených
historických parkov
v Palárikove a v Diósjenő“
- 13** Návrh nového zákona o ochrane
prírody a krajiny
- 14** Jaké může být využití GIS
v lesnictví?
- 15** 90. výročie založení Školního
lesního podniku ML Křtiny
MENDELU
- 16** Z pozostalosti
Ing. Jozefa Urgelu
- 17** Ing. Jozef Duda
130. výročie narodenia
- 18** Pamätník Lesnej správy Osrblie
- 19** Srnec lesný a spol. alebo nové
exponáty do novej expozície
- 20** Prírode blízky les prezentovaný
aj chodníkom
- 21** Nová Tatra Phoenix
s nadstavbou od OZLT
- 22** Halali oslavuje trinásť rokov
- 24** Uveríte?
- ~ Zasmejte sa
- 25** Chata Bukovec
Naše zariadenia
- ~ Muflonia roláda
Receptár
- 26** Ahoj deti!
- 27** Vyhlásenie
7. ročníka ankety
„Cena Jozefa Dekreta
Matejovie“
- ~ Kalendár akcií
- ~ Pracovné jubileá
- ~ Životné jubileá
- 28** Všetko najlepšie k MDŽ

6

8

19

22

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
marec 2013

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Rudolf Bruchánik
Ing. Ivan Hanula
Jiří Junek
Ing. Milan Longauer

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Foto na titulnej strane:
Jiří Junek

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Druhý najvyšší zisk v histórii podniku vo výške 15,59 miliónoch eur pred zdanením. To je výsledok hospodárenia Lesov SR za rok 2012 potvrdený audítormi a odsúhlasený aj dozornou radou. Pôvodné plány vedenia podniku boli výrazne skromnejšie. Hospodársky zámer na rok 2012 najskôr rátať so ziskom osem miliónoch eur a neskôr sa plán ustálil na sume o dva milióny vyššej.

Pesimista na tomto mieste samozrejme hľadá povestné „ale“ a bohužiaľ ho poľahky nájde. A to niekoľkokrát. Väčšinu zisku z minulého aj tohto roku podnik odviedol a ešte odvedie do štátneho rozpočtu či už formou daní, alebo mimoriadneho odvodu. V tomto roku sa ekonomická situácia výrazne mení a LESY SR kvôli poklesu ťažby a zmene predávaných sortimentov v prospech lacnejšieho listnatého dreva balansujú na hrane minimálneho zisku.

Múdrym zvykom je, že si firmy v dobrých časoch vytvárajú rezervy. Náš podnik takúto možnosť momentálne nemá a preto nezostáva než dúfať, že sa dobré časy sa ešte neskončili.

Haršil Jurč

Anketa

Lesná pedagogika je jeden z nosných programov práce s verejnosťou. Myslíte si, že sú jej možnosti dostatočne využívané? Čo je podľa vás v súčasnosti najväčší problém lesnej pedagogiky?

Peter Gróf

OZ Levica

Myslím si, že možnosti lesnej pedagogiky sú dostatočne využívané a pomaly sa dostávajú do povedomia verejnosti v pozitívnom svetle. Aktívne venovanie sa lesnej pedagogike vyžaduje určitý čas a problém vidím čiastočne vo veľkej pracovnej zaneprázdnenosti zamestnancov a čiastočne neochoty ísť do niečoho nového na úkor práce prípadne svojho osobného voľna.

Martina Kovalčíková

OZ Beňuš

Vzhľadom k tomu, že lesná pedagogika je v súčasnosti jedným z najhlavnejších komunikačných prostriedkov styku s verejnosťou, mohli by jej možnosti byť využívané vo väčšej miere. Najväčší problém lesnej pedagogiky vidím v pracovnej zaneprázdnenosti lesných pedagógov. Ochota z ich strany robiť pre deti niečo, čo je pre ne rozšírením ich obzoru v oblasti prírody tu je, inak by do toho nešli. Je to pre nich poslanie, robia na úkor svojho voľného času a svojej rodiny, za čo by im mali byť všetci kolegovia (aj tí, ktorí sú s touto aktivitou nie príliš stotožnení), vďační, pretože zviditeľňujú lesníkov v pozitívnom svetle

Lucia Hanková

OZ Sobrance

Je veľká škoda, že v našom podniku od roku 2009 nefunguje Odbor komunikácie (vrátane lesnej pedagogiky). Na odštepovaných závodoch chýba zamestnanec, ktorý by mal prácu s verejnosťou a jej časť lesnú pedagogiku priamo v pracovnej náplni v rámci kumulácie funkcií. Doterajšia báza dobrovoľnosti a neustále zmeny v posto-

joch meniacich sa riadiacich manažérov rozvoju určite neprospeievajú. Keďže dopyt po lesnej pedagogike rastie a priam prevyšuje ponuku, privítala by som viac systematických riešení s dlhodobým horizontom. Takže moja odpoveď na otázku, či sú možnosti práce s verejnosťou v našom podniku dostatočne využívané je jednoznačná: Nie.

Igor Vizslai

OZ Revúca

Možnosti lesnej pedagogiky sa využívajú primerane tomu, aké pochopenie pre tieto aktivity majú lesní pedagógovia u svojich nadriadených. Pokiaľ vedúci pracovník vníma činnosť LP ako hranie sa s deťmi, asi nepochopil, že odovzdávanie vedomostí, skúseností a tvorenie názorov u detí sa najlepšie dosahuje hravou formou. Suchými prednáškami odbornou terminológiou a bez vysvetlenia súvislostí určite nikoho, teda ani deti nezaujme nikto. Práve zapojením všetkých zmyslov do vnímania prírody, vlastné skúsenosti s prácou lesníka, keď si deti samé odvodza z hry, že stromy sa musia aj rúbať, to všetko formuje v deťoch názor na les, profesiu lesníka, na extrémny v ochrane prírody. A pritom si lesný pedagóg svoju prácu pre firmu musí urobiť, teda aj po pracovnej dobe na úkor osobného voľna. Sú závody, kde problém nie je, ale sú aj také, kde lesná pedagogika je pomaly zločin. Tam by som to určite ako nosným programom práce s verejnosťou nenazýval.

Ladislav Bihari

OZ Žilina

Tak ako vo všetkom, aj v lesnej pedagogike sú rezervy, ktoré sú nevyužitú.

Konkrétne nám chýba napríklad nejaké centrum, školiace stredisko, či lesná škola, ako napr. v Rakúsku, či Česku. Tieto možnosti u nás sčasti nahrádza asi len Lesnícky skanzen. Napriek tomu si myslím, že vďaka lesnej pedagogike a všetkým jej nadšencom sa podarilo urobiť už veľký kus práce a verejnosť vníma lesníctvo o niečo pozitívnejšie ako tomu bolo pred pár rokmi. Priblížiť sa k stavu, keď bude povolanie lesníka na popredných miestach dôveryhodnosti, je ale beh na dlhé trate.

Eva Gabovičová

OZ Považská Bystrica

Som presvedčená, že Lesná pedagogika v dnešnej dobe predstavuje modernú formu komunikácie s verejnosťou a najprístupnejšiu cestu lesníkov ako priblížiť širokej verejnosti dôležitosť a významnosť lesníctva. Od začiatku fungovania LP v štátnych lesoch lesní pedagógovia urobili kus záslužnej práce pri šírení dobrého mena našej firmy prostredníctvom organizovaných akcií pre deti, mládež a ostatnú verejnosť. Určite máme čo vylepšovať, ale veľakrát nás brzdí nedostatok času zapríčinený zvyšovaním pracovnej zaťaženia, kumulácií funkcií, čo má za dôsledok, že ostávajú s deťmi v školách, v školských areáloch a začína chýbať priamy kontakt s lesom. Ak chceme, aby sa LP pohla o krok vpred, potrebujeme ucelenú koncepciu spojenú s cieľmi a smermi, ktorými sa má ďalej uberať. Iba neustála systematická práca s mladou generáciou môže opraviť ešte stále pretrvávajúci nesprávny názor a náhľad na lesnícky stav.

Na slovíčko... s ekonomickým riaditeľom podniku Ľubošom Némethom

Podnik LESY SR zaznamenal v minulom roku podľa už auditovaných výsledkov druhý najlepší hospodársky výsledok v histórii. Čo ovplyvnilo najviac výšku zisku oproti pôvodnému plánu?

Výsledok hospodárenia po zdanení za rok 2011 bol 14 862 tis. €. Výsledok hospodárenia po zdanení za rok 2012 bol 12 693 tis. €. Pritom ťažba dreva v roku 2012 bola o 451 tis. m³ nižšia ako v r. 2011, z toho ihličnatá ťažba bola nižšia o 378 tis. m³. Keď si uvedomíme, že rozdiel medzi priemerným speňažením 1 m³ dreva a priemerným priamym nákladom pestovateľskej + ťažbovej činnosti na 1 m³ dreva je 20 €, tak pri nezmenejších režijných nákladoch sme mohli dosiahnuť výsledok hospodárenia v r. 2012 o 9 mil. € nižší ako v r. 2011. Preto stavba plánu bola opatrnejšia, plánovaný výsledok hospodárenia po zdanení na r. 2012 bol vo výške 8 072 tis. €. Že sa podnik vysporiadal s uvedeným výpadkom ťažby a následne príjmov a vytvoril rovnakú výšku pridanej hodnoty ako v r. 2011 je výsledkom práce všetkých zamestnancov, ktorí svojím konaním prispeli k efektívnemu hospodáreniu. Významný vplyv na zníženie nákladovosti mal i pružný nábeh na obstarávanie tovarov a služieb podľa zákona 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, čo znovu svedčí o vysokej profesionalite pracovníkov, ktorí sa tým zaoberali. V krátkom čase zvládli obrovský nápor práce, za čo im patrí poďakovanie.

Už v minulom roku sa ozývali hlasy, že podnik vykazuje dobrý hospodársky výsledok na úkor investícií do lesa, to znamená obmedzovaním lesníckych činností. Čo hovoria čísla ekonomického úseku?

Občas počuť takéto hlasy, no nemôžem s nimi súhlasiť. Pri všetkej skromnosti sa s takýmito názormi v mnohých prípadoch „expertov“ na financovanie lesníctva do polemiky nedávam. Ale k otázke, čo hovoria čísla. S výnimkou roku 2009, keď celú svetovú ekonomiku i nás zasiahla hospodárska kríza, štátny podnik LESY SR podľa mňa vytváral dostatok zdrojov na reprodukciu, na zabezpečenie lesníckych činností. Samozrejme slovo dostatok je relatívne, viem si predstaviť oveľa razantnejšiu investičnú činnosť napr. do infraštruktúry (lesné cesty, odvozné miesta), ale bohužiaľ i tu máme vis maior obmedzenia. Na jednej strane musíme vytvorený vlastný zdroj financovania (zisk) odvádzať do štátneho rozpočtu, na strane druhej sme obmedzovaní ochranou prírody pri výstavbe prepotrebných lesných ciest.

Pod zabezpečením lesníckych činností rozumiem prioritne zabezpečenie dostatku peňazí na financovanie pestovateľskej činnosti, údržbu a zveľaďovanie zvereného lesného majetku. Tu si myslím, že znovu okrem r. 2009, lesné závody mali na túto činnosť dostatok zdrojov. U mnohých OZ aktívny prístup k podpore prírode blízkeho obhospodarovania lesa znižuje náročnosť na financovanie pestovnej činnosti, držia sa zásady ušetrené euro = zarobené euro a tým si svojou šikovnosťou vytvárajú väčší priestor na ostatné aktivity. A čo o samotnom investovaní? Okrem zisku tvoríme zdroje na investície z odpisovania majetku + zostatkovej ceny predaného majetku + dotácií z eurofondov. Agregát týchto zdrojov od roku 2004 do roku 2012 tvorí sumu 150 541 tis. €. Za toto obdobie podnik preinvestoval v stavebnej, strojno-technologickej a IT činnosti spolu 152 289 tis. €. Zo zisku z predaja majetku, ktorý je ďalším zdrojom, hradíme náklady na majetkové vysporiadanie.

Audítori odobrili deklarovaný výsledok hospodárenia, mali však aj niekoľko pripomienok, čoho sa týkali?

Auditorska skupina nás má za tri roky dobre prečítaných, sú nekompromisní, a tak u nás sledujú okrem správnej účtovnej evidencie pohybu majetku aj jeho efektívne vynakladanie a dbajú,

aby na konci roku boli zaúčtované všetky možné riziká prostredníctvom rezerv a opravných položiek. Veľmi správne nás upozorňujú na udržanie dostatočnej výšky rezervy na pestovateľskú činnosť, nakoľko sa môže stať, že v novom programovacom období nemusieme byť oprávnení čerpať z eurofondov prostriedky na ozdravné opatrenia lesa a ešte stále pokalamitné holiny bude treba zabezpečiť z týchto rezervných zdrojov. Ďalšia pripomienka smerovala k odstráneniu váhových rozdielov zistených ako rozdiel pri deklarovanom množstve dreva vypraveného od nás na LF 43 a množstvom dreva prevzatým odberateľom prepočítaným cez atro váhu. Jedná sa prevažne o rozdiely pri dodávkach z odvozných miest. Rovnako sa treba stotožniť s ich poslednou pripomienkou, ktorou je nutnosť zaviesť centrálnu a jednotnú evidenciu súdnych sporov s jej permanentnou aktualizáciou. Je to dôležité pre správny výpočet rezervy na tieto spory vždy k súvahovému dňu.

Na svete je už aj hospodársky zámer podniku na tento rok schválený zakladateľom. S akým cieľom podnik vstúpi do tohto roku?

Pri tejto otázke musím znovu začať s vývojom ťažby dreva. V roku 2013 plánuje podnik ťažiť oproti roku 2012 celkom o 222 tis. m³ dreva menej, pritom u ihličnatého dreva to bude o 370 tis. m³ menej. Je to obrovský výpadok príjmov, plánujeme pokles tržieb za drevo o takmer 8 mil. € oproti minulému roku. Na druhej strane, ak tento rok plánujeme výšku nákladov pestovateľskej činnosti a náklady na opravy a údržbu majetku na úrovni roku 2012 a priemerné náklady na ťažbovú činnosť vzrástli o 1 € na m³ (ceny sú vysúťažené cez VO), výška výrobných spotreby si udrží úroveň z r. 2012.

Nakoľko sa reorganizácia podniku zo sociálnych dôvodov neuskutočnila, výška režijných nákladov ostáva takmer

nezmenená. Suma sumárum, plánovaný výsledok hospodárenia v roku 2013 je vo výške 3 mil. €.

Aké sú riziká plánu hospodárenia na tento rok?

Plán je vždy len určitý zámer, méta, pod ktorú by sa nemalo ísť, je to predstava o hospodárskom živote podniku v danom roku. Že nás čakajú rôzne prekážky, ktoré nesú so sebou aj riziká v podnikaní, o tom niet pochýb. V samotnom pláne vidím určité riziko vo vysokých tržbách z predaja prebytočného majet-

ku, nikdy nie je jednoduché predpokladať ako sa bude správať trh s drevom, alebo ako nás zaťažia prebiehajúce súdne spory s dopadom na výsledok hospodárenia atď. Tiež je zložité predpovedať všetky aktivity, ktoré bude treba prefinancovať za štát z podnikových zdrojov.

Sú v zámere hospodárenia okrem rizík aj rezervy, ktoré by riziká vykompenzovali?

Áno. Tak ako existujú riziká, existujú aj rezervy, alebo nazvime ich radšej ďalšie

možnosti, príležitosti. Napríklad veľmi zaujímavo sa rozbieha nový spôsob prenajímania revírov prostredníctvom verejných obchodných súťaží, kde má podnik možnosť získať účasť finančné prostriedky. Rovnako sa treba povenovať aj spôsobu prenájmu iného majetku. V pláne veľmi opatrne uvažujeme s príjmami z eurofondov, ak sa zadarí, budú vyššie. A v neposlednom rade si myslím, že naši obchodníci intenzívne pracujú na zvýšení príjmov za drevo.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Aukcie dreva OZ Vranov

Vyhodnotenie aukcie z 19.02. - 22.02.2013 podľa drevín

V dňoch 19.02. až 22.02.2013 sa na Odštepnom závode vo Vranove, na MES Vranov, uskutočnila verejná dražba surového dreva.

Aj napriek nepriaznivému počasiu bolo na dražbu pripravené drevo v celkovom objeme 388,69 m³, v počte 331 ks. Najväčší objem predstavovali dreviny dub - 211 ks v objeme 205,24 m³ a buk - 79 ks v objeme 125,33 m³.

Drevina	Počet (ks)	Ponuka		V y d r a ž e n é						Úspešnosť % (m ³)
		m ³	Vyvolávacia cena €	Počet (ks)	m ³	Vyvolávacia cena €	Vydraž cena €	Cenové navýšenie		
								€	%	
BK	79	125,33	7628,17	79	125,33	7628,17	12032,60	4404,43	57,74	100,00
CS	6	6,88	670,10	2	1,98	199,87	424,16	224,29	112,22	28,78
DB	211	205,65	28128,99	210	205,24	28079,30	59956,57	31877,27	113,53	99,80
JH	1	1,47	139,56	1	1,47	139,56	368,97	229,41	164,38	100,00
JS	2	2,09	143,67	2	2,09	143,67	280,19	136,52	95,02	100,00
LP	6	4,9	350,31	6	4,9	350,31	414,24	63,93	18,25	100,00
SC	19	31,77	2197,39	19	31,77	2197,39	2526,89	329,50	15,00	100,00
BO	7	10,6	683,06	7	10,6	683,06	858,72	175,66	25,72	100,00
Spolu	331	388,69	39941,26	326	383,38	39421,3302	76862,34	37441,00	94,98	98,63

Dražby sa zúčastnilo 14 dražiteľov, ktorí predložili ponuky na kúpu dreva. Po vyhodnotení výsledkov celková vydražená suma bola 76 862,34 €, cenové navýšenie bolo 37 441,01 €. Najväčší záujem bol o drevinu dub, pri ktorej boli aj najvyššie ponuky. Priemerná vydražená cena pri drevine dub bola 292,13 €/m³. Pri drevine buk bola priemerná vydražená cena 96,01 €/m³. Celková úspešnosť dražby bola 98,6 %, nepredal sa 1 ks dreviny dub a 4 ks dreviny čerešňa. Poďakovanie patrí všetkým zamestnancom OZ, ktorí aj napriek nepriazni počasia prispeli k úspešnému priebehu dražby dreva.

*Jaroslav Dolobáč
Referent obchodu
OZ Vranov*

Novot'ské furmanské dni

9. ročník

Už po deviaty krát do snehom bohato obdarenej Oravskej obce Novot' zavítali furmani so svojimi chladnokrvníkmi na atraktívnu súťaž NFD pozostávajúcu z troch disciplín (zručnosť, rýchlosť, sila). Pravidelne sa stretávajú v poslednú fašiangovú sobotu a bolo tomu tak aj 9. februára 2013 na 9. ročníku tejto súťaže. Na štarte sa prezentovali furmani z Oravy, Zamaguria, Kysúc, Moravy a blízkeho Poľska s doteraz najvyšším počtom štartujúcich. Doslova záplava nádherných prevažne mladých chladnokrvných koní zapriahanych najmä mladými furmanmi, so snahou ukázať svoje umenie, silu a krásu koní a vzájomnú súhru s koňom naplnila súťažný areál a hľadisko do optima.

Organizátori – Obec Novot', Agrovex družstvo Novot' a duša furmanských pretekov LESY SR š.p. OZ Námestovo pripravili túto slávnosť vo veľkolepom štýle.

Logo firmy LESY SR š.p. - vlajka a pútače v súťažnom areáli budili pozor-

nosť, zaujali a oslovili nemalo divákov a hostí. Ba všimol si ich aj hosť najväčšej, hlava štátu, prezident SR pán Ivan Gašparovič. Pán prezident už toto podujatie navštívil po druhý krát.

Cezhraničná spolupráca s Poľskom a účasť furmanov z ČR a zo Zamaguria, dávajú súťaži nadregionálny a medzinárodný charakter.

Po slávnostnom sprievode obcou pred súťažou s goralskou muzikou bolo oficiálne otvorenie už len samozrejým doplnkom oficialít súťaže. Svojou účasťou výrobnotechnický riaditeľ Ing. Jozef Spevár a ďalší hostia potvrdili, že kultúrne dedičstvo dávnych tradícií predkov v regióne je resp. bolo odjakživa vrcholom práce s koňmi v lese. Slávnostne NFD otvoril Ing. Kondela Jozef, predseda Agrovexu Novot' Túto akciu svojou účasťou poctili: poslankyňa NR SR Ing. Viera Mazúrová, primátor Námestova Ing. Kadera a starostovia susedných obcí. Z poľskej strany pozvanie prijali: Marián Pawlas Vojt Gminy Suszec.

Tri disciplíny, z ktorých vždy dve prebiehali súbežne na dvoch neďalekých plochách, mali hladký, nekomplikovaný priebeh. Nechýbali emócie fanúšikov a divákov, nasadenie všetkých súťažiacich furmanov, avšak pri dodržaných pravidlách. Areál súťaží navštívilo bežmála 4.000 divákov a mali čo pozeráť. Zo 46 koní v súťaži bolo až 33 žrebčov, 3 kobyly a 10 valachov. Všetko v perfektných postrojoch, v dobrej pracovnej kondícii. Medzi furmanmi prevládali mladí, najstarším už veteránom súťaže bol p. Ján Šimurda /70r./ z Or. Veselého. Suverénne najmladším furmanom bol Milan Ševčík /11 r./ z Vítanovej. Svoju úlohu zvládli všetci výborne. Oravcom pomiešali karty v umiestnení najmä poľskí furmani. Z deviatich oceňovaných miest, stáli štyri krát na stupňoch víťazov. Išla im najmä rýchlostná disciplína.

Krásu koní zaujala najmä exteriérom a váhou. Veľmi ťažko by sa hľadali na nich nejaké chyby. U divákov už druhý krát pútal mimoriadnu pozornosť šesťročný žrebec Petra Kubicu zo Zywca svojim ozaj nezvyčajným sfarbením. Bielo – hnedý strakoš s čiernym prifarbením hrivy a chvosta. Nepreberné množstvo stánkov s postrojmi a ďalšími súčasťami výbavy konského výstroja doplnili atmosféru 7. ročníka NFD. Dobré počasie a nesmierne kopy snehu vytvorili a dokreslili kolorit celej akcie. Stánky s občerstvením rôzneho druhu sú už samozrejmosťou a povinnou výbavou podujatia.

V súťažnom areáli a jeho bezpro-

strednej blízkosti boli v ponuke ďalšie zábavné akcie pre deti a snád' najväčšou „ozdobou“ zábavy detí bola perfektne pripravená a zvládnutá lesná pedagogika pracovníkmi OZ Námestovo. Na štyroch stanovištiach si deti vypočuli, porozprávali a preverili svoje vedomosti o lese, zahráli si pexeso atď. Záujem detí bol ako vždy na tomto podujatí značný a z lesnej pedagogiky sa stáva veľký level.

S odhodlaním „o rok opäť“ o 15,00

hod. boli vyhlásené výsledky jednotlivých súťaží. Šéfovia usporiadateľských organizácií páni Ing. Kondela, Bc. Poleta a Ing. Zboja odovzdali víťazom vecné ceny, diplomy, medaily a poháre pre víťazov. Veľmi cenné na Novot'skom podujatí bolo to, že diváci zostali až do samého konca a záverečný potlesk po súťaži patril o. i. aj rozhodcom a organizátorom za perfektne pripravenú a bezchybnú zvládnutú akciu. Festival krásy a sily chladnokrvníkov skončil. Bohatstvo, ktoré v regióne Bielej Oravy stále je bohatstvom a tradíciou bez „inflácie“, kultúrnym bohatstvom Oravcov. V prejave lásky ku koňom, k práci s nimi, starostlivosti o ne. Proste hodnota histo-

Výsledky:

Zručnosť:

1. Michal Karliak	Vavrečka	žrebec	4 r.	(Juro)
<i>majiteľ koňa Ďurana Rudolf</i>				
2. Miroslav Šulava	Klubina	žrebec	4 r.	(Pejo)
3. Lukáš Kubica	Zywiec - PR	žrebec	8 r.	(Srokač)

Rýchlosť:

1. Lukáš Pačorek	Rycerka -PR	kobyła	6.r.	(Burka)
2. Ján Bartoš	Novoť	žrebec	11 r.	(Zoro)
3. Piotr Zvolinsky	Milowka -PR	valach	7.r	(Gňady)

Sila:

1. Ďurana Rudolf	Vavrečka	žrebec	6 r.	(Arab)
2. Peter Kubica	Zywiec -PR	žrebec	6 r.	(Fukso)
3. Ján Lieskovský	Liesek	žrebec	9.r	(Pejo)

rická, súčasná i budúca.

Silová súťaž bola disciplínou, ktorá najviac zaujala. Smrekový výrez 1,47 m³ a po 15 m pripájaný ďalší 1,37 m³, spolu 2,84 m³ boli nad sily mnohých koní a do cieľa toto vyše 2,5 tonové bremeno nedotiahlo viac ako 35 koní. Rozhodovali

vzdialenosti potiahnutia sm. výrezov po pripnutí druhého výrezu.

Náročný deň pre organizátorov skončil. Potešila vysoká návštevnosť divákov. Poďakovať treba všetkým organizátorom, rozhodcom, zamestnancom družstva, LE-SOV SR .š.p., a všetkým nemenovaným,

ktorí zabezpečovali dôstojný priebeh tak nevedného a vydareného podujatia.

fotogaléria a výsledky: www.novot.sk
 Jozef Brunčák, OZ Námestovo
 Foto: Štefan Kolenčík a Ľubo Bystričan

Začína sa sezóna vypaľovania trávy, pozor na požiare

S nástupom jarných dní prichádza aj tradičný slovenský folklór s vypaľovaním trávy. Je asi zbytočné meditovať nad príčinami, či už majú pôvod v ľudskej lenivosti, alebo nedostatku peňazí na jesenné kosenie. Zo skúseností z posledných rokov je zrejmé, že nepomáhajú ani hrozby vysokých pokút. Stačí potom neočakávaný poryv vetra a na-

miesto zarastenej lúky začne horieť aj susediaci les. Odhadnúť do akej miery prispieje k vývoju požiarovosti počasie, je teraz zložitá. Nezostáva než dúfať, že jar nebude príliš suchá a prípadných nespriatnikov, ktorí ohrozujú vypaľovaním trávy aj blízky les zavčasu upozorniť.

-vr-

Požiar na Donovaloch

Požiare v roku 2012

Vývoj požiarovosti v tomto roku nebol priaznivý na čo malo vplyv pomerne dlhodobé suché počasie počas celého roka. Napriek väčšiemu počtu požiarov

oproti predchádzajúcim rokom vypočítaná škoda bola pomerne nízka viď tabuľka. Na hasenie požiarov sa vynaložilo cca 12 000 €

Marián Jagerčík

Rok	2011	2012
Počet lesných požiarov:	35	63
- poškodená plocha (ha)	119,22	138,99
- zničená plocha (ha)	21,28	68,45
- výška škôd pre evidenčné účely (€)	284 984	272 258
Počet iných požiarov	6	7
- výška škôd pre evidenčné účely (€)	17 408	33 331

Príčiny vzniku lesných požiarov	Počet požiarov
- vypaľovanie trávy	13
- návštevníci lesa	23
- neznáme príčiny	22
- vlastná prevádzka	0
- iné	5

Naše lesné závody

Údolie Váhu, Javorníky, Biele Karpaty, Strážovské vrchy, veľké množstvo nešťatných lesov ale aj dlhotrvajúci súdny spor o lesy so Zbrojovkou Všetín. To všetko charakterizuje OZ Považská Bystrica. Závod, ktorý v minulom roku zapísal ôsmy najvyšší zisk v rámci podniku vo výške 1,392 milióna Eur aj keď mal po Palárikove, Topoľčiankach, Rožňave a Revúcej piatu najnižšiu ťažbu. Priaznivý hospodársky výsledok sa podarilo dosiahnuť aj vďaka nadpriemerne dobrému speňaženiu dreva.

OZ Považská Bystrica bývalé panstvo Matúša Čáka rozdelené Váhom

Z histórie

Vznik OZ sa datuje pred rokom 1952. Na území dnešného OZ boli vtedy zriadené lesné závody Pruské, Lednické Rovne a Považská Bystrica, ktoré riadil oblastný lesný inšpektorát so sídlom v Žiline. V roku 1956 boli zrušené a vzniklo riaditeľstvo štátnych lesov – pre túto oblasť v Žiline, ktoré vytvorilo lesný závod v Považskej Bystrici (20471 ha lesnej pôdy) a Lednických Rovniach (25581 ha lesnej pôdy).

V rámci reorganizácie štátnych lesov vznikol 1.4.1974 zlúčením týchto lesných závodov Lesný závod Považská Bystrica. Patril do podniku Štátne lesy Žilina a v r.1976 sa zmenil názov na Severoslovenské štátne lesy Žilina. Po roku 1989 začal závod na základe požiadaviek majiteľov pozemkov odovzdávať lesy do vlastníctva. V r. 1997 sa Odštepny lesný závod pričlenil k podniku Lesy Trenčín š. p..

Základné charakteristiky:

Katastrálna výmera: 145 318 ha

Lesnatosť: 56,6%

Drevinové zloženie: ihličnaté 66%,
listnaté 34%

Výmera lesného pôdneho fondu

v užívaní: 25 569 ha

Obnova lesa: 182 ha

Ochrana lesa: 94 tis. €

Ročný objem ťažby: 120 000 m³

Odštepny závod Považská Bystrica obhospodaruje lesy v regióne stredného Považia. Územie patrí do povodia Váhu, ktoré sa vyznačuje výraznou pestrosťou a rôznorodosťou terénov. Rieka Váh rozdeľuje teritórium OZ na dve rozdielne časti, a to tak z hľadiska geologického podložja, pedologického, vodného režimu a drevinovej skladby.

Ľavú stranu Váhu tvorí Strážovská hornatina s podlozím vápenca a dolomitu s výškovým rozpätím od 250 m do 1200 m. Pôdy na tomto podloží sú značne plytké, chudobné na živiny, s častým výstupom materskej horniny na povrch. Z toho vyplýva aj vysoký podiel ochranných lesov. Časť daného územia zaberá CHKO Strážovské vrchy. V drevinovej skladbe dominuje buk, borovica, v menšej miere nevhodne vnášaný smrek a z ostatných drevín malým podielom smrekovec, jedľa a dub. Buk sa nachádza na svojom prirodzenom stanovišti v rastovom optime. Veľmi dobre sa zmladzuje a svojou expanziou potláča ostatné dreviny.

Na pravej strane Váhu sa rozprestiera masív Javorníkov. Súkromné lesy zaberajú v tejto oblasti vysoké percento

rozlohy a nevýhodou je veľká roztrieštenosť lesov podľa vlastníctva. Javorníky patria do oblasti flyšového pásma, zloženého z pieskocov, ktoré sa striedajú so slieňitými bridlicami. Súčasná drevinová skladba nie je pôvodná a prevládajú v nej ihličnany. Dominantný je smrek a vo vyšších polohách s jedľou a bukom tvorí zmiešané porasty. V nižších polohách sa vyskytuje borovica a z listnáčov buk a vtrúsené dub a hrab. Na extrémnych stanovištiach nájdeme borovicu čiernu, vtrúsené vejmutovku a duglasku.

Rozdrobené súkromné vlastníctvo

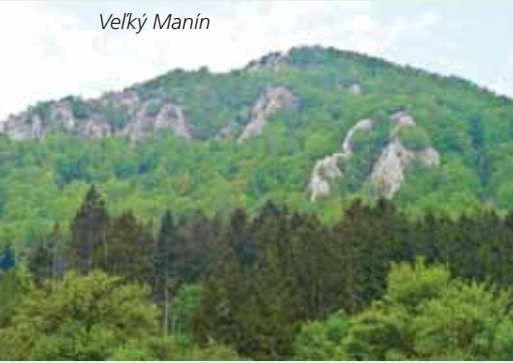
Závod je nadpriemerne zaťažený komunikáciou so súkromnými vlastníckmi. V správe má takmer 15 000 ha nešťatných neodovzdaných lesov v štyroch okresoch -

Posledný variant organizačného usporiadania štátnych lesov sa datuje k 1. 1. 2000 pod novým názvom LESY SR š. p. Banská Bystrica, Odštepny závod Považská Bystrica. V tomto novom usporiadaní sa k OZ pričlenila i Lesná správa Bytča, ktorá pôvodne patrila k Odštepnému lesnému závodu Žilina.

Velký Manín

Bytča, PB, Púchov a Ilava. Ide väčšinou o parcely vo vlastníctve fyzických osôb minimálnych výmer od 0,05 – 0,08 ha. V minulom roku iba poštovne na výzvy a zmluvy pre 5720 spoluvlastníkov stálo OZ takmer 3500 €. Ani to však niekedy nestačí a napriek zaistení súhlasu s ťažbou od nadpolovičnej väčšiny vlastníkov dochádza ku konfliktom. „Problémy s vlastníkmi, alebo domnelými vlastníkmi sú veľmi časté,“ hovorí riaditeľ OZ Dušan Chudovský. Niekedy je potrebné pri ťažbe využiť aj asistenciu polície.

Nové technológie

Závod investuje v rámci možností do lesných ciest, pričom základnou filozofiou je pravidlo, drevo z lesa vyvážať za pomoci vývozných súprav a nie ťahať. OZ patrí medzi priekopníkov v nasadzovaní moderných viacoperačných strojov v ťažbe listnatých porastov. Táto technológia bola prvýkrát nasadená na Slovensku v listnatých porastoch na LHC Lieskovec v prebierkach nad 50 rokov v zimnom období roku 2003 a v jarnom období roku 2004.

Niektorí lesníci kritizovali vysokú intenzitu zásahu a mali obavy z predčasného nástupu prirodzenej obnovy, resp. narušenia stability porastov s plánovanou výchovnou ťažbou. Až čas ukázal, že uvedené obavy boli neopodstatnené. Porasty sú v súčasnej dobe stabilné a odolné voči nepriaznivým poveternostným vplyvom.

Uvedená technológia je náročná na predťažbovú prípravu porastov s ohľadom na sprístupnenie a rozčlenenie, vhodne naplánovanými približovacími linkami. V tomto roku plánuje závod v týchto porastoch vykonať výchovný zásah rovnakou technológiou a sledovať vývoj každého porastu až do ukončenia jeho obnovy. Výsledky plánujú porovnať s približne rovnakými porastmi, kde sa vykonávajú výchovné zásahy klasickou technológiou.

Kalamity

Ani OZ Považská Bystrica v posledných rokoch neobišli kalamity, no už od roku 2011 podiel kalamitných ťažieb s výrazným poklesom z viac ako 80 % na necelých 50 % a vlani už to bolo iba 32 percent.

Turistické zaujímavosti

Aj OZ Považská Bystrica má na svojom území lokality, ktoré sa oplatí prísť pozrieť. Jednou z nich sú Súľovské skaly, ktoré patria k najstarším prírodným rezerváciám na Slovensku. Tu môžete obdivovať súľovské zlepenky, ktoré zvetrali do zvláštnych zoskupení ako sú veže, homole či ihlany. Centrálnym turistickým strediskom je Súľovská tiesňava odkiaľ sa vychádza na osem vyznačených turistických trás. V okolí obce Súľov – Hradná si prídu na svoje aj cykloturisti a pre nich je vyznačených päť cykloturistických trás.

Ďalšou možnou zastávkou je Maninská tiesňava – NPR, ktorá sa nachádza medzi Veľkým a Malým Manínom. Vzhľadom na tienistú, studenú mikroklimu v tiesňave rastú v pomerne malej nadmorskej výške vysokohorské druhy rastlín Primula auricula, Pulsatilla slavica a na výslunných teplých polohách skalných stien sa usadili

Prírodné zmladenie lesa

teplomilné druhy Cerasus mahaleb. Maninská tiesňava prechádza do Kostoleckej tiesňavy s veľkým skalným previsom, ktorý sa nazýva "Strecha Slovenska".

Atraktívne pre turistov sú aj Strážovské vrchy s najvyšším vrchom Strážov (1213 m), jaskyňou Dúpna či Strážovskými vodopádmi. Na druhej strane Váhu priťahuje turistov pohorie Javorníkov či Vršatecké bralá, ktoré sú Národnou prírodnou rezerváciou a patria do CHKO Biela Karpaty. Touto rezerváciou prechádza aj prirodovedný ochranársky, historický náučný chodník. Jednou zo zaujímavostí chodníka je Vršatecké hradné bralo s ruinami hradu z 13. storočia.

Práca s verejnosťou

Súťaž
Mladý lesník

Súťaž pre žiakov 6. ročníkov zo základných škôl z Považskej Bystrice, Bytče a okolia Mladý lesník, Ekologický jarmok, ale napríklad aj podnikový futbalový turnaj, to sú aktivity, ktoré organizuje, alebo sa spolupodieľa na organizácii OZ pre verejnosť aj pre kolegov z ostatných závodov. Súčasťou práce s verejnosťou je samozrejme aj lesná pedagogika, ktorá sa začala na závoch rozvíjať už od roku 2005. Závod nezabúda ani na deti svojich zamestnancov a každoročne organizuje pre nich a rodičov zábavné dopoludnie v peknom prostredí v doline Petrovská.

Zábavné dopoludnie pre
deti zamestnancov OZ

AD: Výpalcníci so štátnym drevom, resp. vytasili sa ostré zbrane, alebo kde je pravda?

Neplatí tu v tomto prípade, že „trafená hus zagága“, ale k napísaniu môjho stanoviska ma primálo moja osobná skúsenosť z minuloročného decembrového stretnutia zamestnancov ústredia štátneho podniku, kde som zistil, že mnohokrát ani naši vlastní zamestnanci nemajú dostatočné informácie o diani, konaní a rozhodnutiach v našom podniku a pod vplyvom skreslených mediálnych informácií môže dôjsť k spochybneniu krokov a konania vedenia podniku (a nemyslím tým len na úzku skupinu ľudí).

Takže ako to vlastne je?

Na úvod musím konštatovať, že po dobu celej mojej profesionálnej práce v štátnych lesoch (takmer 30 rokov) registrujem trvalý záujem o ihličnatú piliarsku guľatinu, predovšetkým smrekovú. Až na výnimky rokov 2004 (vetrová kalamita), 2009 a 2010 (hospodárska a ekonomická kríza, ale aj dosiahnutia vrcholu v spracovaní kôrovcovej kalamity) bol neustály dopyt po tejto komodite a vždy jej bolo nedostatok. Avšak nikdy predtým nebol

medziročne zaznamenaný taký prepád objemov smreka v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

V porovnaní k rokom 2009 kedy podnik dosiahol maximum v spracovaní smrekovej podkôrníkovej kalamity pokles ťažby ihličnatého dreva pre rok 2012 bol o 1 272 426 m³ menej a pre rok 2013 o ďalších 381 585 m³ menej oproti roku 2012. LESY SR, š.p. sa tak v roku 2012 prvýkrát v histórii stali listnatým podnikom s podielom ihličnatých a listnatých dodávok

45:55. Pre rok 2013 na základe disponibilných zdrojov je tento pomer 39:61.

Na tento stav kedy postupne po spracovaní lykožrútovej kalamity dôjde k poklesu zdrojov smrekového dreva podľa mojich vedomostí a informácií LESY SR š.p. dlhodobo upozorňoval na rôznych fórach počnúc seminármi až končiac rôznymi stretnutiami a rokovaniami. Prečo tieto informácie v drevospracujúcom priemysle neboli prijaté za to nech si svedomie spytujú iní.

Čo sa teda stalo v obchodnej činnosti v roku 2012 a 2013?

1. Najväčším problémom v obchodnej činnosti podniku v roku 2012 aj 2013 je nedostatočný objem zdrojov ihličnatej piliarskej guľatiny SM/JD pre uspokojenie všetkých požiadaviek drevospracujúceho priemyslu a obchodných spoločností. Prehľad poklesu zdrojov uvádzam v nasledovnej tabuľke:

Prehľad ťažby v drevine sm/jd za LESY SR š.p. a ihličnatého dreva celkom v m³

	2009	2010	2011	2012	2013
Ťažba sm/jd	2 873 512	2 700 499	2 034 922	1 661 509	1 302 346
Rozdiel oproti 2009		-173 013	-838 590	-1 212 003	-1 571 166
Ťažba ihlič. dreva SPOLU	3 124 835	2 905 456	2 230 422	1 852 409	1 470 824
Rozdiel oproti 2009		-219 379	-894 413	-1 272 426	-1 654 011

Dodávky IPV sm/jd I. -III. tr. akosti

	2009	2010	2011	2012	2013
IPV sm/jd	1 708 911	1 766 625	1 391 002	1 106 549	932 154
Rozdiel oproti 2009		57 714	-317 909	-602 362	-776 757

2. Nekompromisný postoj š.p. k vzniku pohľadávok po lehote splatnosti. Obchodný kontrakt z úrovne generálneho riaditeľstva so zákazníkom bol zrealizovaný len za podmienky zabezpečenia dodávok dreva najčastejšie formou bankovej garancie alebo záložným právom na nehnuteľnosti. V prípade, že u zákazníka sa vyskytli pohľadávky po lehote splatnosti, resp. dodávky dreva presiahli rámec bankovej záruky tieto boli okamžite zastavované až do vysporiadania problému.
3. Podnik v roku 2012 trikrát navýšoval cenu ihličnatej piliarskej guľatiny SM/JD pričom v niektorých hrúbkových stupňoch išlo o navýšenie o 5 až 7 €/1m³ oproti cenám roku 2011 a znovu sme cenu jedle vrátili na úroveň ceny smreka.
4. Pre 1. štvrťrok 2013 sme cenu IPV SM/JD navýšili o ďalšie 2 €/1m³ oproti roku 2012.
5. Na porade riaditeľov odštepných závodov sme prijali filozofiu čo najlepšieho zatriedovania dreva pri expedícií v súlade s platnými normami, resp. dohodnutými obchodnými podmienkami.
6. V prípade kvalitatívneho, príp. rozmerového výberu dreva zákazníkom odštepné závody sú povinné k základnej cene u takéhoto výberu fakturovať prirážku v zmysle podmienok uvedených v cenníku odštepného závodu.
7. Dohodnúť kontrakt, vyhotoviť kúpnu zmluvu, resp. požiadať o zmenu smerovania z úrovne odštepného závodu je možné iba u zákazníka, ktorý nemá pohľadávky po lehote splatnosti, za podmienky že u uvedeného sortimentu je časovo rovnomerne plnený centrálny zákazník.
8. Pokračovalo sa a naďalej sa bude pokračovať v elektronických aukciách dreva s vyčlenením objemov, sortimentov a drevín pre tento predaj za účelom jeho výhodnejšieho speňaženia. V roku 2012 aj v 1. štvrťroku 2013 sa výrazne zvýšila hladina vyvolávacích cien oproti cenám cenníkovým a oproti cenám r. 2011 čím sa dosiahla predajnosť sortimentov za vyššie ceny.
9. Po neúmerne dlhých obchodných rokovaniach v závere roka 2012 s našim objemovo najväčším odberateľom Slowwood Ružomberok, a.s. sa podarilo dosiahnuť na dodávky roku 2013 navýšenie cien v priemere o 2 €/1m³.
10. Po rovnako ťažkých rokovaniach s Bukózou Export-Import, a.s. sme sa dostali do extrému a na cenách pre rok 2013 sme sa zatiaľ nedohodli. Dodávky dreva tak pokračujú v zmysle podmienok platnej kúpnej zmluvy z roku 2008.
11. Pri rozhodovaní o smerovaní dodávok dreva v roku 2013 sa brali v úvahu všetky relevantne dostupné informácie, skúsenosti a okolnosti na trhu s drevom s cieľom dosiahnuť priaznivý hospodársky výsledok š.p. LESY SR.

Toto je súbor opatrení, faktov a skutočností, ktoré zrejme nie každému sú po vôli, nie každý sa s nimi vie stotožniť a ako to už na Slovensku býva, najlepšie je predstaviteľov týchto opatrení ohovárať, nepriamo obviňovať, resp. zhanobiť ich meno. Je to nemorálne a hraničiace až s prízemnosťou dotýčajúcich.

Akým právom si Zväz spracovateľov dreva na Slovensku, ktorého členom je aj obchodná firma vyhradzuje potrebu rozhodovať komu, koľko a iba z ich členov sa rozdelí drevná hmotu. Akým právom tvrdia, že za tohto vedenia podniku je s Lesmi SR š.p., najťažšia komunikácia!

Opak je pravdou. LESY SR š.p., je samostatný právny subjekt so svojimi kompetenciami, právomocami a zodpovednosťou. Neexistuje žiadny právny dôvod pre ktorý by podnik musel uzatvoriť obchodnú zmluvu. Rovnako neexistuje právny dôvod, ktorý by podniku zakazoval podpísať zmluvy v zmysle prijatého smerovania dreva. LESY SR š.p., majú iba 47 % podiel na slovenskom trhu s drevnou hmotou. Nemožno teda pokryť 100% požiadavku záujemcov o drevo.

Práve na tento fakt bol pán prezident aj prítomní členovia Zväzu spracovateľov dreva na Slovensku (ZSDSR) na spoločných rokovaniach vedením podniku aj samotným generálnym riaditeľom Lesov SR, š.p. niekoľkokrát upozorňovaní. Práve naopak predstavenstvo ZSDSR bolo požiadané o súčinnosť a podporu pri snahe plánovane obhospodarovať lesy s III. stupňom ochrany. Ako je vidno namiesto prisľúbenej podpory sme sa dočkali ohovárania a osočovania. Myslím si že to vôbec nepomôže našim vzájomným vzťahom.

Prečo sa tu stále živí mienka, že LESY SR š.p. podpísal nerentabilné, neekonomické a neviem ešte aké nie dobré dlhodobé kúpne zmluvy s firmami Wood Working, MMM Wood, Ján Rosík a Krovy SK, ktoré poškodzujú ekonomiku podniku?

Tak ako som to už mnohokrát prezentoval uvedené firmy odoberajú drev-

nú hmotu za rovnakých podmienok a cien ako všetci ostatní odberatelia s platnými kúpnyimi zmluvami. Snahou vtedajšieho vedenia podniku bolo prenájmom zachovať funkčnosť pre podnik stratových prevádzok drevárskych výroba a tým pádom aj zamestnanosť v regióne. V opačnom prípade hrozilo hromadné prepúšťanie.

Možno tu citovať jedného významného podnikateľa: "Čo by som za to dal keby som ja mal podpísaný 10 ročný kontrakt na odber mojich výrobkov"!

Nedochádza tu teda k poškodzovaniu podniku, práve naopak tým že tieto firmy si prenajali predtým pre LESY SR stratových prevádzky pridružených drevárskych výroba, podnik okrem predaja dreva z nájmu do vlastnej ekonomiky dostáva čisté peniaze nezaťažené réziou.

Základným problémom obchodu s drevom je teda výrazný nedostatok smrekovej piliarskej guľatiny a prebytok piliarskej guľatiny buk, o ktorý je

minimálny záujem. Tak ako som to spomínal vyššie, ešte nikdy predtým nebol zaznamenaný taký medziročný pokles objemov zdrojov smrekovej guľatiny. Tým že následky predchádzajúcich kalamít vo svojich objemoch boli spracované, LESY SR š.p., sa v ťažbách smreka pri vylúčení prírodných kalamít dostáva do klasickej plánovanej bilancovanej ťažby. To znamená, že ani v budúcom období smrekovej guľatiny nebude viac, skôr opačne. Prečo to drevári nemienia prijať? Je to proste nemenný fakt.

Je mi ľúto do akej situácie sa na Slovensku dostal drevársky priemysel ale iste vedia že 53 % podiel obchodu s drevom je v rukách iných subjektov. Zostávajúci objem potreby, ktorú nemôžu zabezpečiť LESY SR š.p. preto môžu predsa nakúpiť u týchto subjektov.

Hlavnou drevinou na Slovensku je buk a teda aj v tejto drevine je dostatok zdrojov vo všetkých sortimentoch. Prečo sa potom slovenský drevársky priemysel na čele aj so Zväzom spracovateľov dreva a jeho vedením nezaobrá ako využiť tento potenciál krajiny. Či sa spamätajú až potom, keď tento voľný zdroj dreva využijú silné zahraničné finančné skupiny prípadne obchodníci s drevom?

Opäť bude vedenie tohto podniku zlé, keď využije ponuku týchto skupín v záujme lepšieho speňaženia pri predaji dreva a garantovania dlhodobých odberov?

Namiesto toho svoj čas a energiu mrhajú na žabomyšiu vojnu ohováraním a rôznymi vymyslenými konštrukciami o výpalníctve so štátnym drevom.

Je predsa právom každého občana pokiaľ má vedomosť o nezákonnom konaní postupovať v zmysle trestného zákona. Ak majú takúto vedomosť prečo nekonajú?

Kde je teda pravda?

*Miroslav Lelák
obchodný riaditeľ*

Obchod s drevom v roku 2012

Predaj surového dreva rozhodujúcou mierou ovplyvňuje výšku dosahovaných tržieb štátneho podniku. Celkové dodávky dreva v roku 2012 boli realizované vo výške 3 884.482 m³. Z toho predstavovali priame dodávky 3,748.276 m³, vlastná spotreba 12.108 m³ a vnútro podnikové dodávky 124.099 m³.

Tržby za predaj dreva boli splnené na 102,71 %, čo predstavovalo hodnotu 183,149 milióna eur.

Oproti roku 2011 boli celkové dodávky dreva o 284.965 m³ nižšie a tržby za drevo na realizáciu nižšie o 13,664 milióna eur. Pokles priemerného speňaženia voči porovnávanému obdobiu roku 2011 je 0,06 €/m³, v porovnaní s plánovanými úlohami roku 2012 je však vyššie o 0,47 €/m³.

Priemerné speňaženie je ovplyvnené hlavne nižšími realizačnými cenami dosiahnutými pri predaji listnatej vlák-

niny, kde pokles predstavoval 0,20 €/m³ a listnatej guľatiny s poklesom 0,38 €/m³, ktorý ovplyvnil aj celkový pokles speňaženia listnatej hmoty o 0,26 €/m³ v

porovnaní s rokom 2011. Je potrebné podotknúť, že pri rokovaní so strategickými partnermi na dodávky listnatej vlákny sa podarilo zvýšiť cenu uvedeného sortimentu a tým znížiť rozdiel priemerného speňaženia oproti roku 2011, preto že

v prvom polroku tento rozdiel činil až 0,42 €/m³. Na druhej strane prepád cien v predaji klasickej listnatej piliarkej guľatiny pokračoval výraznejšie v 2. polroku 2012 a strata priemerného speňaženia vzrástla z 0,12 €/m³ na hodnotu 0,38 €/m³. Uvedený vývoj bol zapríčinený nedostatočným záujmom o nákup listnatej bukovkej guľatiny kvalitatívnych tried III.A a B, v menšej miere kvalitatívnej triedy III.C a veľkými problémami pri predaji piliarkej topoľovej guľatiny.

I keď štátny podnik prekročil plánované úlohy pri predaji dreva, zníženie priemerného speňaženia oproti roku 2011 (len o 0,06 €/m³) sa nepodarilo eliminovať ani vyššími predajnými cenami ihličnatej hmoty – zvýšenie o 1,13 €/m³, pretože celkový objem dodávok ihličnatej hmoty bol oproti porovnávanému obdobiu roka 2011 nižší o 292 081 m³, ani zvýšením tržieb z EAD o 1,104.616 €.

Elektronické aukcie dreva konané v roku 2012

Navrhnutý objem (m ³)	Vyvolávacia cena (€/m ³)	Predpoklad. tržby na dodaný objem (€)	Vydražený objem (m ³)	Dodaný objem (m ³)	Priem. fakturačná cena (€/m ³)	Skutočné tržby (€)	Rozdiel tržieb (€)	Plnenie KZ (%)
165 000	46,36	6 725 051	147 550	145 068	53,97	7 829 667	1 104 616	98,32%

Podiel vývozu zo všetkých dodávok bol 1,92 %, čo predstavuje 74 419 m³. Export dreva tvorí najmä predaj dreva z verejných dražieb.

V ďalšom období plánujeme rea-

lizovať priame dodávky v objeme 3 550 947 m³.

V roku 2013 bude dôležité udržať plánované speňaženie dreva, preto že riziká pri predaji drevnej suroviny i vý-

robkov z dreva (hlavne listnatého) stále pretrvávajú nielen v európskom, ale i na svetových trhoch.

Ján Grolmus
vedúci odboru obchodu a logistiky

Tímy lesníkov vyhodnocovali stav realizácie projektu „Spoločne za obnovu chránených historických parkov v Palárikove a v Diósjenő“

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Európska únia

Európsky fond regionálneho rozvoja

Budujeme partnerstvá

V Dvoroch nad Žitavou sa 13. a 14. februára 2013 sa zišli lesníci z podnikov LESY SR, štátny podnik a Ipoly Erdő Zrt., aby vyhodnotili pokrok v realizácii projektu „Spoločne za obnovu chránených historických parkov v Palárikove a v Diósjenő“ (HUSK/1101/2.2.1./0355) v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007-2013.

Účastníkov stretnutia v mene štátneho podniku LESY SR, organizátora stretnutia privítal predseda projektového tímu Ing. Jozef Zatlukal. Všetkým poprial príjemnú prácu počas stretnutia. Následne privítal účastníkov projektový manažér Ing. František Král, ktorý zhrnul dianie od prípravy projektovej žiadosti až po stretnutie. Zároveň poďakoval všetkým zainteresovaným za vykonanú prácu. Nezabudol pripomenúť, že projekt a aj projektové stretnutie je spolufinancované Európskou uniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. V mene Ipoly Erdő Zrt. privítal prítomných projektový

manažér Zoltán Pintér. Taktiež poďakoval pani Balogh Judit zo Spoločného technického sekretariátu (Budapešť) a páňovi Bakovi a Markovičovi z Regionálneho infor-

mačného bodu (ÚNSK Nitra) za podporu a cenné rady na tomto projekte.

V rámci jednotlivých bodov bolo vyhodnotené plnenie jednotlivých projektových aktivít za prvé štyri mesiace, plnenie indikátorov výstupov, výsledkov

a prerokované čerpanie rozpočtu oboch projektových partnerov. Okrem toho bola časť stretnutia venovaná príprave projektových partnerských správ oboch partnerov. Po kontrole verejného obstarávania, podpise zmluvy s dodávateľom a podľa snehových podmienok sa môže začať so stavebnými činnosťami vysúťažnými podľa projektovej dokumentácie.

Účastníci projektového stretnutia si počas terénneho programu prehliadli Poľovnícky kaštieľ v Palárikove, kde im bola predstavená história kaštieľa a príslahlého parku. Následne si počas prehliadky po parku obhliadli miesta realizácie obnovy.

Na záver projektoví manažéri František Král a Zoltán Pintér, vyzvali prítomných na ďalšie zodpovedné plnenie úloh. Zároveň poďakovali všetkým účastníkom za aktívnu účasť a za vykonanú prácu.

František Král
projektový manažér

Návrh nového zákona o ochrane prírody a krajiny ohrozuje zamestnanosť aj samotnú existenciu podniku LESY SR

Príprava nového zákona o ochrane prírody a krajiny podľa legislatívneho plánu ministerstva životného prostredia pokračuje. Predbežné znenie návrhu zákona však pracovníkov podniku LESY SR ani ostatných lesníkov nepotešilo. V záujme korektnosti treba vopred povedať, že návrh bol predbežne stiahnutý a pre nedostatok času bude pravdepodobne nasledovať novela súčasného zákona. Napriek tomu, aj pre prípad, že by sa rovnaký, alebo podobný návrh v blízkej budúcnosti opäť objavil, pripravil podnik krátky rozbor jeho znenia. V prípade schválenia takéhoto znenia by podnik prišiel o státisíce hektárov prevažne smrekových lesov, čo by malo aj výrazný dopad na zamestnanosť a ekonomiku firmy.

Zákon je nevhodne filozoficky orientovaný. Favorizuje ideológiu sledovania prírodných procesov - bezzásahu (tj. bez ohľadu, aký efekt to prinesie), oproti klasickej historickej aplikovanej aktívnej ochrane prírody na Slovensku s cieľom zachovania predmetu ochrany. Takto orientovaný zákon pri veľkých nákladoch na zabezpečenie pasívnej ochrany (kompenzácie ujem...), značných stratách hospodárskeho využitia územia, nedáva žiadnu záruku udržania ekologickej stability a zachovania prírodných hodnôt.

- Zákon bude mať významný negatívny dopad nielen na ďalšie fungovanie Lesov SR, š. p., ale aj lesníctva ako takého (napr. prevod „len 5 %“ bezzásahových území na štátnu ochranu prírody bude mať negatívny ekonomický dopad uvedený v prílohe)
- bude mať významný negatívny dopad na budovanie infraštruktúry štátu (napr. cestnej a diaľničnej siete), rozvojových aktivít regiónov, ale hlavne negatívne zasiahne zamestnanosť hlavne v ekonomicky poddimenzovaných oblastiach na vidieku
- postrádame serióznú analýzu dopadov uplatnenia takto navrhnutého zákona na ekonomickú a sociálnu sféru, klí-

mu, vodu (ako strategickú surovinu), ovzdušie, ekologickej stability, sekundárne turizmus ai...,

- zákon sa v žiadnej časti nezmieňuje o ambíciu budovať únosnú, efektívnu, proporčne vyváženú ochranu prírody
- nezohľadňuje sociálne ani ekonomické aspekty v duchu trvalej udržateľnosti
- naďalej je orientovaný na maximalizáciu záberu chránených území a maximalizáciu obmedzení (resp. ponechaní napospas subjektívneho svojvoľného rozhodnutia ochranára bez jasne a jednoznačne stanovených kritérií)
- nerešpektuje závery koncepcie ochrany prírody z r. 2006, ani uznesenie vlády v oblasti životného prostredia,

tzn. prehodnotenie chránených území s cieľom zníženia rozsahu chránených území a jeho prispôsobenia ekonomickým možnostiam štátu

- zákon je nemotivačný, direktívny a všetko rieši iba cez zákazy, príkazy a sankcie „neomylné ochrany prírody“
- nerieši rozdielnosť národnej sústavy chránených území so sústavou NATURA 2000, čím naďalej znetransparentňuje uplatňovanie osobitných požiadaviek na zabezpečenie ochrany týchto samostatných vrstiev ochrany prírody, čím priamo ohrozuje plnenie záväzkov voči EÚ v prípade sústavy NATURA 2000.

Niekoľko pripomienok ku konkrétnym paragrafom:

§60 Správa majetku štátu v chránených územiach

(1) Správu pozemkov v chránených územiach s prísnyim režimom ochrany, národných parkoch, prírodných rezerváciách a prírodných pamiatkach vrátane jaskýň, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, vykonáva štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ďalej len „štátna ochrana prírody“). Štátna ochrana prírody vykonáva tiež správu stavieb vo vlastníctve Slovenskej republiky nachádzajúcich sa na týchto pozemkoch slúžiacich na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie.

(6) Majetok štátu v chránených územiach môže štátna ochrana prírody so súhlasom ministerstva na základe koncesnej zmluvy dať do užívania odborne spôsobilej osobe, najmä na účel zabezpečenia starostlivosti o chránené územie alebo prístupnenie chráneného územia verejnosti. *Táto radikálna zmena filozofie spravovania pozemkov štátu bez dôslednej ekonomickej analýzy a dopadu bude mať fatálne negatívne dôsledky na hospodárske využívanie územia, zamestnanosť a efektívnosť využívania krajiny, bez garancie mín. zlepšenia aspoň stavu predmetu ochrany prírody.*

§102 (bod. 21)

Ministerstvo so ŠOP SR vykoná prehodnotenie chránených území, na základe ktorého budú do desiatich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona vydané všeobecne záväzné právne predpisy, ktorými sa nanovo vyhlásia alebo zrušia

chránené územie a ich ochranné pásma. Režim ochrany v chránených územiach vyhlásených podľa tohto zákona sa ustanoví tak, aby chránené územie s prísnyim režimom ochrany tvorili najmenej 5 % rozlohy územia Slovenskej republiky do desiatich rokov od účinnosti tohto zákona. *Administratívne stanovenie limitu 5 % výmery SR na bezzásahové územie nemá vo svete obdoby. Jednak neexistuje tak bohatý štát, ktorý by si to mohol dovoliť a za druhé návrh postráda akékoľvek odborné opodstatnenie. Vyhlásenie území, ktoré nie sú v takom stave, aby bol na nich zavedený bezzásahový režim, budú tvoriť destabilizačné prvky a priamo ohrozia ekologickej stabilitu nielen vlastných bezzásahových biotopov, ale aj okolitých lokalít.*

Nástojčivo presadzovaná ideológia legalizácie „prírodných procesov“ v návrhu zákona sa nám javí ako nebezpečný precedens. Dnes, aj keď to súčasný zákon o ochrane prírody nevyžaduje, došlo v mnohých územiach k umelému zavedeniu bezzásahového režimu. V drvivej väčšine týchto území sa dramaticky zhoršil stav biotopov a ekologickej stability. Sme si vedomí toho, že dnes je aj záujem verejnosti (z titulu hlavne odbornej neznalosti problematiky) na zavádzanie určitého územia ako bezzásahového, to však neznamená, že v mene tejto ideológie sa stane „naháňanie bezzásahových hektárov“ hlavnou témou ochrany prírody.

Od tejto filozofie dokonca upúšťajú aj v susednom Česku, ako od „cesty, ktorá sa neosvedčila“. Problematika prírodných procesov je v kultúrnej krajine nedostatčne preskúmaná a slovenskí ochranári

nemajú jediný relevantný dôkaz, že tento smer bude mať pre ochranu prírody na Slovensku pozitívny efekt. (Argumentujú ochranou abstraktných procesov bez opisu konkrétneho procesu, jeho územného ohraničenia, hodnotiacich parametrov deklarujúcich pozitívnu alebo negatívnu zmenu stavu, čím sa stráca vedeckosť tohto prístupu a presúva sa do roviny dogmatického náboženstva.)

Preto považujeme snahu zavedenia ideológie ochrany prírodných procesov v navrhovanom rozsahu a intenzite za unáhľenú a neadekvátnu a jej prípadné ďalšie uplatnenie podmieniť predložením a verejným prediskutovaním analýz z rôznych oblastí dopadov na ekonomickú a sociálnu sféru klímu, stav a kvalitu vody, ovzdušia a sekundárne napríklad turizmus a iné.

Pripomienok je samozrejme oveľa viac, no pre nedostatok miesta ich nie je možné všetky uviesť. Pri hodnotení ekonomickeho dopadu by pri zvýšení bezzásahových území na výmeru predpokladanú zákonom poklesla ťažba prevažne smrekových porastov o cca 720.000 m³ ročne. Čo na to povie napríklad Zväz spracovateľov dreva? V lesnom hospodárstve by poklesla zamestnanosť o približne 1500 miest a v drevospracujúcom priemysle by to bolo ďalších 2200 pracovných miest.

Otázkou zostáva, čo prinesú ďalšie mesiace a aká bude zmena zákona. Nezostáva než iba dúfať, že príprava týchto zmien nebude iba pod pokrývkou MŽP, ale že sa na nej budú zúčastňovať aj zástupcovia tých, ktorých sa to najviac týka.

Jaké může být využití GIS v lesnictví?

Krajina se neustále mění a zájmy v krajině jsou významně rozdílné. To bylo motto odborné konference s názvem Praktické využití Geografického informačního systému v lesnictví a zemědělství, které se konalo ve dnech 21. – 22. února 2013 na Novotného lávce v Praze.

Účastníci konference

Konferenci uspořádala Mendelova univerzita v Brně, Nadace Partnerství a f. Geodis. Ze třiatvace ti příspěvků se devět týkalo lesnictví, například Digitální fotogrammetrie v Národní inventarizaci lesů, Obrazová spektroskopie a data LIDAR v hodnocení stavu regenerace lesních porostů po jejich kalamitním napadení lýkožroutem smrkovým, v LVÚ Zvolen pocházela příspěvek Komplexné riešenie bezkontaktného dopravného prieskumu na základe dát DPZ a aplikácií GIS, z oblasti myslivosti zazněl příspěvek Problémy s evidenci vlastních honebních pozemků a jejich řešení ve webové aplikaci „webHO-NITBA“..

K velmi zajímavým příspěvkům patřilo Využití GNSS přístrojů pro vedení grafické části lesnické hospodářské evidence u VLS ČR s.p., o kterém hovořila Ing. Pavlína Čeperová:

Státní podnik Vojenské lesy a statky ČR (dále jen VLS) hospodáří na cca 125 000 ha lesní půdy, především na území vojenských újezdů, které jsou rozprostřeny po celém území ČR. Organizačně se člení na ředitelství s.p., divize (6) a lesní správy (23).

U VLS se technologie GNSS používá na 2 úrovních:

1. úroveň – GNSS přístroje s geodetickou přesností používají správci majetku například pro zjištění rozdílu mezi zákresem hranice v katastru nemovitostí a skutečnosti, dále pro zjištění průběhu hranic pozemků.
2. úroveň – GNSS přístroje s lesnickou přesností používá lesnický personál, a to především pro vytváření grafické části lesní hospodářské evidence.

Tento příspěvek pojednával o použití GNSS technologie v lesnickém provozu.

Technologie pořizování digitálních grafických dat pomocí přístrojů GNSS v lesnickém provozu byla u VLS hromadně nasazena v roce 2012. Byla tím dovršena další etapa vývoje informačního systému lesního hospodářství u VLS - nástroje lesního hospodáře pro práci se všemi informacemi o lese.

Informační systém lesního hospodářství mají k dispozici zaměstnanci na všech organizačních úrovních. Obsahuje kompletní data LHP - uživatelé mohou pracovat s alfanumerickými i grafickými daty. Jeho součástí jsou tedy i nástroje GIS. To umožňuje, mimo jiné, i tvorbu vlastních grafických vrstev nad grafickými vrstvami převzatými z obnovovaných LHP, a automatizaci výpočtu ploch a vzdáleností. Grafická část stávajícího informačního systému lesního hospodářství se u VLS využívá od roku 2007 jak pro povinné vedení grafických evidencí ve smyslu platné legislativy (například vedení grafické evidence těžeb a zalesnění), tak i pro podchycení grafických informací určených pro potřeby lesnického nebo mysliveckého hospodářství (například ochrana lesa, myslivecká zařízení).

Pro zakreslování jednotlivých objektů v povinných i nepovinných grafických evidencích existuje tzv. definice náčrtu, která stanoví, jakou barvou a značkou mají být objekty zakresleny.

Nasazení technologie GNSS v roce 2012 přineslo významný technologický posun v tvorbě vlastních grafických vrstev a výrazně zefektivnilo práci při zakreslování holin a výpočtu jejich ploch. Dalšími neméně významnými přínosy jsou sjednocení způsobu zákresů v rámci celého podniku a výrazné zkvalitnění grafické podoby zákresů oproti ručnímu zakreslování do papírových map.

Pro lesnický personál byly zakoupeny univerzální GNSS přijímače s přiměřenou přesností pro lesnické potřeby (podle velikosti lesní správy jeden až dva kusy na 1 správu). Přijímají signály ze stacionárních družic a neplacených korekcí SBAS. Přístroje jsou opatřeny i odolným pouzdem, které je chrání před poškozením a zvyšuje odolnost při používání v často velmi nepříznivých klimatických podmínkách.

Přípravu mapových podkladů pro GNSS, měření i zpracování naměřených dat provádí uživatelé na lesních správách: nejprve připraví podklady pro měření – to znamená, že z mapové části podnikového informačního systému vyexportují rastry lesnických map, případně již existující vektorové objekty a předpisy, které definují objekty, které budou měřit v lese. Vyexportovaný soubor uloží do počítače a pak ho načtou do GNSS přístroje.

Univerzální softwarový GIS nástroj, kterým byl vybaven GNSS přístroj, je upraven dle metodiky VLS tak, aby efektivně komunikoval s informačním systémem VLS. Zobrazuje mapy v rastrové i vektorové podobě, umožňuje vytvářet nové grafické objekty měření.

Měření v terénu se provádí v době, kdy to umožňuje rozložení a počet přijímaných satelitů po obloze (rozložení a

počet družic se zobrazuje na displeji GNSS přijímače) a za vhodných klimatických podmínek.

Vlastní měření probíhá tak, že uživatel z nabídky v GNSS přístroji nejdříve zvolí druh mapy, nad kterou bude provádět měření (obrysovou, porostní, ortofotomapu), druh měřeného objektu (linie, bod, plocha) a pak způsob měření (kontinuální, po počtu poloh, po uplynulém čase a po vzdálenosti).

Pro měření holin se u VLS využívá metoda měření lomových bodů průměrem za počet přijatých poloh. Tento způsob měření umožňuje zvýšit přesnost měřeného bodu.

Ing. Pavlína Čeperová z VLS

Objekty, změřené v terénu, uživatel načítá do podnikového informačního systému. Naměřené objekty se automaticky ukládají do archivní databáze pro uchování naměřeného stavu. Uživatel je pak řízeně přenáší z archivní databáze do grafických vrstev se zákresem grafických evidencí. Uživatel může před přenosem naměřených objektů do grafických vrstev informačního systému u přenášeného objektu změnit nebo doplnit atributy nebo upravit jeho umístění vůči mapě. Grafické objekty přenesené do informačního systému se v mapě zobrazují tak, jak byly definovány (např. holina má být znázorňována červeně a tak se naměřené objekty „holina“ také zobrazují červeně).

Celý proces pořizování grafických informací a vedení grafických evidencí pomocí technologie GNSS je poměrně jednoduchý. Po krátkém zaškolení je jejich použití na lesních správách bezproblémové.

GNSS technologie u VLS nahradila ve většině případů (samozřejmě jsou lokality, na kterých není možné GNSS přístroj použít kvůli zatížení velkou chybou - např. hluboké strže) doposud používané technologie měření pomocí buzoly a laserového dálkoměru apod. To přineslo výraznou úsporu času zejména při měření a zakreslování holin.

Zákresy grafické evidence jsou výrazně přesnější, průběžně aktualizují lesnickou mapu pro potřeby lesního hospodáře a je možné je využít při obnovách lesních hospodářských plánů.

Na závěr semináře přednesla Hana Rambousková z Nadace Partnerství v Brně

Pohled do sálu

Hana Rambousková
z Nadace Partnerství

příspěvek pod názvem Zdravé stromy pro zítřek – využívání mapových podkladů v péči o stromy.

V létě roku 2012 vyhlásila Nadace

Partnerství, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, o. s., a Mendelova univerzita čtvrtý ročník projektu Zdravé stromy pro zítřek (www.zdravestromy.cz). Cílem tohoto projektu je podpořit kvalitní odborné ošetřování stromů a zvyšovat povědomí veřejnosti o této činnosti.

Kvalifikovaní arboristé, kteří vlastní mezinárodní certifikát ETW (European Tree Worker – Evropský arborista), věnují v rámci projektu jeden den své práce a během jara a léta 2013 bezplatně ošetří celkem 21 významných stromů České republiky.

Arboristika je v České republice relativně mladý obor. Mezi laickou veřejností je stále ještě běžný názor, že pečovat o stromy dokáže každý, kdo umí používat motorovou pilu. Kvalita těchto neodborných ošetření je ale samozřejmě velice nízká. Jakýkoli zásah do stromu je nevratný, proto je odbornost zásahů na stromech na prvním místě. Nadace Partnerství, SZKT a Mendelova univerzita se právě tímto projektem snaží upozornit na důležitost odborné péče o stromy. Tu v České republice garantuje certifikace ETW.

Jak projekt funguje?

Po uveřejnění výzvy posílají žadatelé (nejčastěji obce a školy) Nadaci Partnerství žádosti o bezplatné ošetření stromů.

Zdravotní stav stromů, rozsah a vhodnost ošetření následně hodnotí odborníci z Mendelovy univerzity a na základě těchto podkladů vybírá porota kolem 20 stromů, kterým bude udělen certifikát na bezplatné ošetření.

Tyto stromy ošetřují sponzorsky arboristé při veřejných ošetřováních, která veřejnost vítá také jako příležitost získat o odborné péči o stromy co nejvíce informací.

Portál Stromy pod kontrolou (www.stromypodkontrolou) založený na mapových podkladech spravuje partner projektu Mendelova univerzita. Obcím tento portál zjednodušuje péči o stromy (eviduje bezpečnostní vazby, poskytuje pomůcky pro plánování péče atd.), veřejnosti poskytuje informace o stromech ve městech a podél silnic, jejich zdravotním stavu a bezpečnosti. V současnosti jsou na portálu informace o více než 500 tisících stromů.

Majitelé všech stromů, zapojených do projektu Zdravé stromy pro zítřek, na tomto portálu mohou jednoduše získávat a spravovat informace o zdravotním stavu svého stromu i po ošetření v projektu.

Více informací: www.zdravestromy.cz, www.stromypodkontrolou.cz

Připravil Jiří Junek

90. výročí založení Školního lesního podniku ML Křtiny MENDELU

ŠLP Křtiny, zámek
a chrám ve Křtinách

V roce 2013 si Mendelova univerzita v Brně připomíná 90. výročí založení jedné ze svých významných organizačních součástí – Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny.

Původní Školní lesní statek Adamov Vysoké školy zemědělské v Brně byl zřízen v roce 1923 po převzetí konfiskovaného lichtenštejnského majetku státem, který jej postoupil tehdejší Vysoké škole zemědělské v Brně – dnešní Mendelově univerzitě v Brně – jako školní a pokusný objekt. Čestný název Masarykův les byl podniku udělen v roce 1932 se souhlasem prvního prezidenta ČSR T. G. Masaryka. Založení školního lesního statku bylo šťastné rozhodnutí, neboť ve velmi rozmanitých přírodních podmínkách při pestře druhové skladbě lesních porostů tak dal příležitost vzniku mnohých generací vysokoškolsky vzdělaných lesních, krajinářských, dřevařských a dalších odborníků.

Akce organizované k výročí

- k vydání je připravena reedice, resp. doplněná a zaktualizovaná kniha Ing. Jiřího Truhláře, CSc. Památníky Adamovských lesů (ŠLP).
- pod gescí rektora MENDELU bude ve spolupráci s brněnskou konzervatoří uspořádán velký koncert ve křtinském chrámu. Předpokládaný termín květen 2013 (MENDELU a ŠLP).
- současně i bývalí zaměstnanci podniku, fakulty, univerzity a přátelé ŠLP Křtiny budou pozváni na letní noc v zámecké zahradě ve Křtinách – termín 21. 6. 2013 (MENDELU, LDF, ŠLP).
- slovní připomenutí výročí na univerzitních, fakultních a podnikových odborných akcích – dnech otevřených dveří v Arboretu Řícmanice (23. 2. 2013), v Arboretu Křtiny (25. – 26. 5. 2013, 5. – 6. 10. 2013), na Josefské konferenci na zámku Křtiny (18. – 20. 3. 2013), dnu nové techniky výzkumné stanice Křtiny (duben

ŠLP Křtiny, skupinka studentů na terénní exkurzi na palouku U buku.

ŠLP Křtiny, vyvěračka Rudického propadání u Býčí skály. Foto Jiří Junek

- 2013), 18. národní soutěži trubačů (7. – 9. 6. 2013), svatohubertských slavnostech (2. – 3. 11. 2013),
- výstava Zastavení v krajině – práce studentů ÚDNB LDF MENDELU – zámek Křtiny.
- mezinárodní konference FORTECHENVI 2013 v termínu 26. – 30. 5. 2013 (LDF, ŠLP)
- výstava historických i současných fotografií, případně trojrozměrných předmětů – křtinský zámek říjen 2013 (ŠLP).
- odborná lesnická konference na zámku Křtiny s následnou exkurzí po ŠLP Křtiny s tématem 150. výročí narození a 60. výročí úmrtí významné osobnosti - lesníka a pedagoga prof. Josefa Opletala – v termínu 14. 11. 2013 – ukončení oslav (MENDELU, LDF, ŠLP).

-šlp-

Z pozostalosti Ing. Jozefa Urgelu v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene

Meno Ing. Jozefa Urgelu je dostatočne známe, napriek tomu rámcové priblíženie: Tento lesník bol významným lesníckym historikom a jedným zo spoluzakladateľov dnešného Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. V počiatkoch svojej lesníckej praxe bol krátkodobo riaditeľom troch lesných závodov: v Čiernom Balogu, Predajnej a na Čiernom Váhu. Lesnícka prax mu však neučarovala a roku 1964 nastáva zlom v jeho lesníckej praxi tým, že začína natrvalo pracovať v Lesníckom, drevárskom a poľovníckom múzeu Antol, (dnes i v dávnejšej minulosti Svätý Anton) na pracovisku vo Zvolene. Postupne sa zaslúžil o presťahovanie jeho lesníckej časti do Vlastivedného múzea vo Zvolene s postupnou transformáciou a vznikom špecializovaného Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene.

Možno povedať, že podstatnú časť svojho života zasvätil výskumu a publikovaniu lesníckej histórie a organizovaniu spomienkových historických akcií, zaslúžil sa o inštalovanie pamätníkov a pamätných tabulí významným predstaviteľom slovenského lesníctva a mnohých ďalších osvetovo – historických podujatí.

A práve pri príprave a organizovaní inštalácie pamätnej tabule lesmajstrovi Oravského komposesorátu Wiliamovi Rowlandovi v Oravskom Podzámku sme sa roku 1973 zoznámili. V trojici s RNDr. Andrejom Stollmannom sme rok vopred organizačne pripravovali túto akciu a najmä predpoklady pre povolenie k oslave a k inštalácii tabule, (nebolo to jednoduché, podobné akcie a pamätné tabule povoľoval okresný výbor KSS), jej výrobu a napokon spomienkovú slávnosť. Spomínam to preto, lebo od toho času sme už spolupracovali na iných akciách, napr. na Orave sme postupne vykonali v lesných porastoch i mimo nich súpis všetkých starých pamätných kameňov a tabulí, ktoré pripomínali život a prácu W. Rowlanda. S postupujúcim časom a vekom sa mi Ing. Urgela neraz zveroval s tým, na čom pracuje a čo pripravuje. Dnes, pri 5. výročí jeho smrti (3.3.2008) som sa podujal prezrieť jeho písomnú pozostalosť, ktorá je uložená v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene s otázkou čo ešte pripravoval a nestihol ukončiť.

Som vďačný pracovníkom múzea, že mi umožnili nahliadnúť do tejto jeho pozostalosti, ktorá je mimoriadne rozsiahla a zaujímavá, možno ju odhadnúť na niekoľko tisíc strán písaných strojopisom, ale aj svojim vlastným rukopisom. Najradšej používal obyčajnú ceruzku, mal drobnejšie písmo, našťastie uhladené a čitateľné, takže nie je problém po ňom lúštiť, ako to zvyčajne v pozostalostiach býva. Navyše bol dosť veľký pedant, takže materiál je vecne usporiadaný. Samozrejme vecnú usporiada-

nosť má na svedomí aj poctivá práca pracovníkov múzea, ktorí tento materiál dávali dokopy. Okrem toho zhromaždil mnoho tisíc bibliografických lístkov usporiadaných do jednotlivých vecných sekcií lístkovní, ktoré sú v takom rozsiahlom množstve, že dnes príslušný bádateľ jeho pozostalosti ostáva len v nemom úžase nad jeho pracovnou produktivitou. Len z jeho bibliografickej lístkovnice usudzujem, že na nej musel pracovať minimálne 30 rokov, t.j. približne celú druhú polovicu svojho života, ktorú venoval lesníckej histórii.

Ak chceme vykonať analýzu jeho textových písomností, potom ich môžeme rozdeliť nasledovne:

- I. Písomnosti z antolského múzea a jeho prevádzky. Tieto možno rozdeliť ďalej na:
 - a) menej zaujímavé zápisy z odborárskych ROH rokovaní.
 - b) písomné doklady a zdôvodnenia adresované na kompetentné orgány vo veci presťahovania lesníckej a drevárskej časti múzea do Zvolena.
 - c) plány práce a činnosti múzea a odpočty ich plnenia
- II. Rozsiahlu agendu jednotlivých lesníckych osobností s väčším, či menším rozsahom životopisných údajov. Túto je možné členiť na
 - a) životopisné textové časti
 - b) v inej zložke zase doplnené o osobné fotografie.
- III. Najrozsiahlejšiu písomnú agendu však tvoria publikované príspevky v širokej škále lesníckych, ale aj nelesníckych časopisov, hlavne tlačovín Slovenskej akadémie vied, ktoré sa tu dosť opakujú. Je to z toho dôvodu, že Ing. Urgela pracoval ešte s

písacím strojom a preto všetko písal cez kopirovací papier, ktorého kópie si starostlivo ukladal vo svojom ukladačom systéme. Systém uloženia tu volil chronologický podľa jednotlivých rokov, čo nie je veľmi šťastné členenie, pretože príbuzné témy sa potom ťažko dávajú dohromady.

- IV. Prevzaté a zozbierané materiály z iných zdrojov. Túto zložku hodnotím ako jeho najvzácnejšiu, pretože sa tu nachádzajú skutočne unikátne dokumenty, okrem oného napr. originálne rukopisy zakladateľa a prvého riaditeľa Štátnych lesov a majetkov Banská Bystrica, Prof. Dr. Ing. Josefa Opletala, zakladateľa a prvého riaditeľa Československej štátnej vyššej lesníckej školy v Banskej Štiavnici, Prof. Dr. Ing. Rudolfa Hašu. Tieto písomnosti a ich vlastné rukopisy si vyžadujú pre svoj význam a hodnotu osobitné uloženie, vyčlenenie z pozostalosti. Dnešné materské pracovisko spomenutých pánov – brnianska Lesnícka fakulta by tieto dokumenty ohodnotila „mešcom zlatých dukátov“. Bolo by zaujímavé vedieť kde sa podarilo Ing. Urgelovi získať tento zlatý fond jeho zbierky.
- V. Osobitnú kapitolu tvoria dobové maďarské texty a publikácie o uhorskom lesnom hospodárstve, resp. ich preklady do jazyka slovenského. Preklady sú od neznámeho prekladateľa, trochu kostrbaté, gramaticky a vetnou skladbou nesúrodé, ale dôležité je že sú. Je známe, že Ing. Urgela sa venoval histórii lesníctva v horskom Uhorsku, hodne z toho obdobia publikoval a preto je v tejto zložke aj bohatý materiál z tohto obdobia, okolo dekrétov a výnosov Ferdinanda I, Maximiliána II. a najmä osvietennej panovníčky Márie Terézie, ktorá výrazne zasiahla do diania v lesnom hospodárstve u nás.
- VI. Výraznú časť pozostalosti tvoria fragmenty rôznych materiálov a príspevkov z histórie Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici. Táto časť materiálu je pomerne rozsiahla už aj preto, že Ing. Urgela vydal v roku 1985 „Dejiny lesníckeho školstva a vedy na Slovensku“ na ktoré potreboval zozbierať rozsiahly vstupný materiál.
- VII. Prehľad pôsobností a histórie jednotlivých lesných závodov na Slovensku v rôznych reorganizačných obdobiach ich činnosti. Z hľadiska prehľadu histórie lesného hospodárstva na Slovensku užitočná a zaujímavá zbierková dokumentácia.
- VIII. Prehľad s dokumentačnou prílohou o vzniku Lesníckeho oddelenia, Odboru poľnohospodárskeho

a lesníckeho inžinierstva na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, následne Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, tesne pred sťahovaním do Zvolena premenovanej na Vysokú školu poľnohospodársku a lesnícku v Košiciach.

- IX. Ako je známe Ing. Urgela bol zakladateľ Lesnícko – drevárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky. Dlhé roky viedol túto sekcie, preto aj osobitná časť materiálu je venovaná tejto jeho činnosti v podobe zápisov zo schôdzí, organizovania aktívov, menných zoznamov členov tejto sekcie a realizovaných akcií.
- X. Zložka prednášok, referátov a vystúpení na domácich i zahraničných fórach, seminárov, kongresov v jazyku nemeckom i slovenskom s tematikou lesníckej histórie na území horného Uhorska.

XI. Vznik a vývin lesníckeho výskumníctva v hornom Uhorsku od čias jeho zakladateľa E. Vadasa Vlkolínskeho až do Urgelovej prítomnosti.

XII. Rukopisy, alebo kópie niektorých autorov, zaoberajúcich sa históriou lesníckeho školstva, resp. lesného hospodárstva. Sú tu práce Dr. Ing. Ľudovíta Macka, Dr. Štefana Hillera, Ing. Alberta Bedöa, Kolossváry Szabolcsovej a ďalších. Mimoriadne ma zaujali výpisky z lesníckeho časopisu „Erdészeti Kisérletek“ (v slovenskom preklade) z obdobia 1901 – 1912.

XIII. Osobitnú registratúru tvorí jeho bibliografická lístkovnica, ktorá – ako som už spomínal – predstavuje rukou písané papierové lístky – štítky bibliografických údajov, je to výsledok mravenčej dlhoročnej práce. Súborny rozdelil podľa pred-

metových odborov, spojil dohromady papierovou preložkou s nápisom daného odboru.

Sumárne jeho pozostalosť tvorí rozsiahly materiál, ktorého len listovanie a letmá prehliadka mi trvala 5 dní, čo už kvantitatívne niečo naznačuje. Dôležité je, že bude dobrým základom štúdia pre každého, kto sa pohybuje v tejto branži.

Do budúcnosti sa budem snažiť niektoré fragmenty práce Ing. Urgelu, ktoré ma obzvlášť zaujali zosúladiť, spracovať a publikovať.

Záverom však chcem vysloviť vreľé poďakovanie všetkým pracovníkom múzea, ktorí mi boli pri štúdiu a prehliadnutí pozostalosti Ing. Urgelu nápomocní a ochotne mi materiál sústredili a poskytli vhodné prostredie na štúdium.

Viliam Stockmann

Ing. Jozef Duda

130. výročie narodenia riaditeľa štátnej vyššej lesníckej školy v Banskej Štiavnici

V poradí štvrtý riaditeľ štátnej vyššej lesníckej školy v Banskej Štiavnici (po zakladateľovi Dr. Ing. Rudolfovi Hašovi, Ing. Milošovi Adamičkovi a Ing. Antonovi Michálkovi) bol lesnícky pedagóg, technicky nadaný lesník Ing. Jozef Duda.

Narodil sa 3.3.1883 v Beroune, študoval na reálnom gymnáziu v Prahe – Vinohradoch, kde maturoval roku 1902. Ešte pred štúdiom na vysokej škole rok pôsobil ako lesný adjunkt na panstve kniežata Schwarzenberga v Českom Krumlove. Pokračoval v rokoch 1903 – 1906 štúdiom lesníctva na Vysokej škole poľnohospodárskej vo Viedni.

Po ukončení lesníckeho štúdia pôsobil v rokoch 1907 – 1920 v štátnej službe pri zahrádzaní bystrín v Čechách a na Morave.

V rokoch 1920 – 1933 sa stal profesorom na Vyššej lesníckej škole v Písku, kde roku 1924 založil a súčasne sa stal správcom pokusnej lesníckej stanice. Počas tejto doby prednášal na škole geodéziu, lesnú ťažbu a náuku o strojoch.

V roku 1933 bol preložený na miesto riaditeľa štátnej vyššej lesníckej školy do Banskej Štiavnice, kde vystriedal v tejto funkcii riaditeľa Ing. Antonína Michálka, ktorý zhodou okolností bol predtým tiež pedagógom a riaditeľom lesníckej školy v Písku. Hlavným predmetom, ktorý prednášal na štátnej vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici bola lesná ťažba, ďalej prednášal aj pestovanie lesa, lesné staviteľstvo a strojnictvo. Súčasne úzko spolupracoval s Výskumným

ústavom lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici na ktorom bol prednostom Ústavu pestovania lesa a lesnej biológie (1933 – 1936). Zaoberal sa aj anatóniou dreva z hľadiska jeho technického zužitkovania. Spolupracoval na vynáleze hlbokkej impregnácie dreva sublimátom.

Je autorom školských prednášok z náuky o strojoch, z ťažby a lesného staviteľstva – „Nauka o strojích pro lesníky“ (1921).

Vo funkcii riaditeľa banskoštiavnickej školy zotrval až do roku 1939, kedy musel z politických dôvodov ako Čech odísť zo Slovenska. Vrátil sa do Písku, ale zdravotné problémy, spôsobené psychickou traumou z prežitej životnej situácie mu nedovolili ďalej učiť, tak predčasne nastúpil do penzie.

Ani tú si však neužil a predčasne zomiera 8.7.1945 v Písku.

Okrem vyučovania sa angažoval aj spoločensko - vedecky. Od roku 1927 bol členom Lesníckeho odboru Československej akadémie zemélskej, neskôr členom skúšobných komisií učiteľskej spôsobilosti na lesníckych školách a pre pracovníkov výskumu lesnej ťažby a technológie.

Spolupracoval pri tvorbe „Lesníckeho náučného slovníka“ a bohato prispieval do odborných lesníckych časopisov.

Bol jedným z mnohých pedagógov, ktorí zanechali na lesníckej škole v Banskej Štiavnici hlbokú pečať v jej dlhej a niekedy aj pohnutej histórii.

Viliam Stockmann

Pamätník Lesnej správy Osrblie

Súčasťou tohtoročnej akvizície lesníckeho zbierkového fondu nášho múzea je predmet, ktorý vznikol tesne po skončení prvej svetovej vojny, v roku 1918 na Lesnej správe Osrblie. V tom čase lesné správy patriace pod Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici viedli záznamy o svojej celoročnej práci vo forme tzv. pamätníka. V múzeu už máme materiály s podobným charakterom z iných lesníckych lokalít Slovenska a v roku 2012 k nim pribudol dar p. Dušana Slávika v podobe originálneho Pamätníka LS Osrblie. Ide o obdobu hraníc porastov, ako následok reambulácie, získaním nového majetku a pod. Zápis pokračuje informáciami o zmenách v oblasti dopravy – výstavbe a údržbe ciest, vodných ciest a stavieb, stavbe šmykov a pod. Nájde tu údaje o škodách na pôde a porastoch spôsobených ľuďmi alebo ako následok prírodných javov, údaje o poľovačkách a rybolove či stave zveri. Pracovník správy každoročne stručne zhodnotil v pamätníku stav na trhu s drevom a uviedol fakty o odbyte dreva. Nasledovali údaje o plnení povinností správy, zmeny v patronátnych povinnostiach voči školstvu alebo cirkvi, v práve varenia a pálenia liehu, nájmov, daniach a pod. Každoročne sa zaznamenávali personálne pomery, najmä stav v zamestnaní robotníkov a ich situácia v súvislosti s výškou miezd. V pamätníku nájde údaje o novostavbách, hradení bystrín, pokusoch na lesných porastoch. Na záver nájde záznamy o výnosoch a bilancie, ktoré sú v niektorých rokoch veľmi podrobné. Posledný bod patril záznamom iného charakteru, ktoré nemožno zaradiť do uvedenej schémy, ale sú pre správu nejakým spôsobom významné.

Záznamy sú písané rukou a poskytujú zainteresovanému čitateľovi miestami až nečakaný pôžitok. Majú nespornú informačnú hodnotu a my na ňu chceme upozorniť aspoň niekoľkými príkladmi. Pomerne veľkú časť pracovnej energie lesnej správy odoberalo riešenie osadníckych práv (napr. vlastníctvo domov na erárnych pozemkoch, právo pastvy, nárok na palivové drevo a pod.) tamojších obyvateľov. Išlo o problém, ktorého korene siahali do ďalekej minulosti a v mezivojnovom období kulminoval. Práva a povinnosti osadníkov a erárnych lesov vytvárali

medzi nimi, vekmi už prežitú, vzájomnú závislosť. Proces jej odbúravania riešil zákon prijatý v roku 1925 a v praxi ho realizovali aj lesné správy. Záznamy o tom sú aj v Pamätníku LS Osrblie.

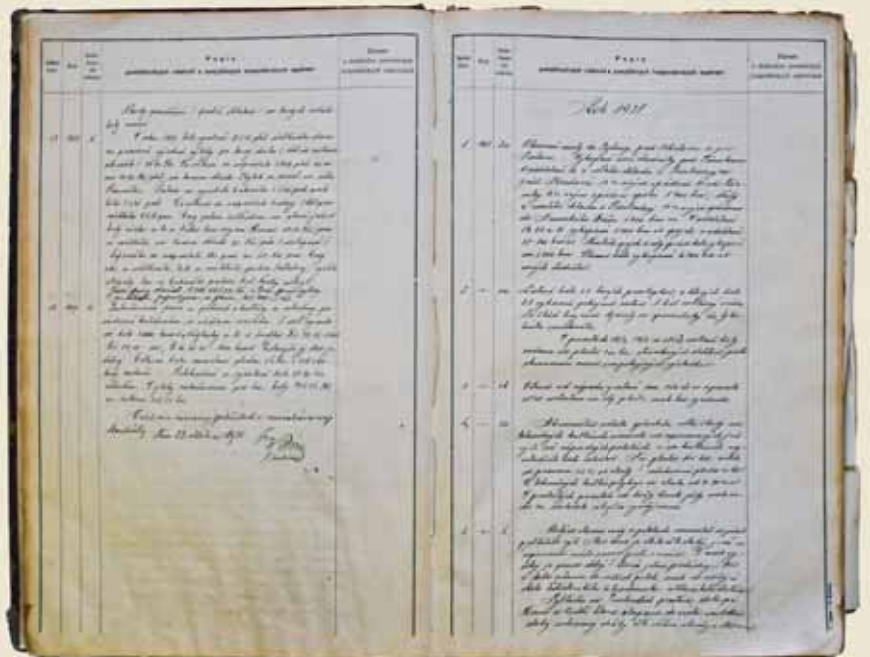
Súčasťou každoročného zápisu boli meteorologické údaje, ktoré správa získavala zo stanice na Hrončoku patriacej lesnej správe Hronec. Po vzniku hydrografickej stanice v roku 1933 pri byte horárskeho okresu Hruškovo a agrometeorologickej stanice na Troch Vodách, ktorá bola postavená v roku 1934 už mohla LS Osrblie uvádzať vlastné výsledky merania. V zápisoch sú i záznamy o škodách spôsobených hmyzom na skladoch i v porastoch, vetrových kalamitách, extrémnych suchách, povodniach. Napríklad v roku 1928 boli na prítokoch Osrblianky a potoka Tajchová a Kamenistá postavené provizórne hrable, keďže korytá potokov boli rok predtým vymyté povodňou. Správa konštatuje, že oba potoky majú charakter bystriny a keďže ide o odlesnenú plochu, ktorá sa má nad potokmi ešte zväčšiť pre pastvu obce Osrblie, je potrebná rýchlá úprava technickým oddelením krajinského oddelenia pre hradenie bystrín. Dozvedáme sa, aký bol stav rýb v Osrblianskom potoku a jeho prítokoch, do ktorého lesníci takmer každoročne vypúšťali pstruhovú mláď a regulovali v ňom rybolov. Sledovali a písomne zaznamenávali stav zveri a svoju starostlivosť o ňu. V roku 1935 sa sťažovali na priveľa administratívnej činnosti, ktorá im, spolu s nedostatkom dopravných prostriedkov, nedovoľuje v požadovanom rozsahu zúčastňovať sa poľovačky v prvých troch mesiacoch roka. Sťažnosti na preťaženosť personálu nájde vo viacerých zápisoch.

Lesníci ďalej zapisovali údaje o produkcii semena, umelom zalesňovaní či použitom množstve sadeníc. Uvádzajú, že na Beličiach založili v roku 1940 vlastnú škôlku, aby neboli závislí na sadenicích od iných správ. V snahe ochrániť sadeni-

ce pred zverou zaznamenáva pamätník i pokus adjunkta Filadelfiho, ktorý napichal triesky z mäkkého dreva blízko k sadenici šikmo, tak aby sa stred triesky takmer dotýkal terminálneho výhonku. V tejto časti bola trieska asi v dĺžke 10 – 15 cm natretá hustým dechtom. Zápis uvádza, že ani v jednom prípade nebola sadenica odhryznutá. Lesníci sa preto rozhodli v pokusoch pokračovať.

V záznamoch sú samozrejme i údaje o ťažbe – napr. percentuálnom podiele úžitkového a palivového dreva, či podiele listnatého a ihličnatého dreva. V roku 1931 dodali na trh takmer 74 percent úžitkového dreva a cca 26 percent palivového dreva. Z vyťaženého dreva tvorili ihličnany vyše 90 percent, listnaté drevo necelých 10 percent. Pokiaľ ide o vývoj obchodu s drevom, v roku 1922 konštatuje pisateľ v pamätníku zlepšujúce sa pomery na trhu, o šesť rokov neskôr ich charakterizuje ako veľmi dobré, aby ich vzápätí o rok kvalifikoval ako zhoršujúce sa. Prišla veľká hospodárska kríza, ktorá poznamenala aj odbyt dreva a ten stagnoval. Ťažba klesala, rástla nezamestnanosť a keďže aj železiarne na Horehroní prepúšťali, prepustení robotníci hľadali záchranu na lesoch. Správa uprednostňovala domácich obyvateľov z Osrblia a pokiaľ jej to možnosti dovoľovali na sezónne práce volala aj robotníkov z okolitých obcí. V roku 1932 bola situácia taká katastrofálna, že ani „vlastné píly nie sú v stave bez straty spracovať kalamitné drevo a drevo podradnej kvality, ktoré musí ostať stáť, lebo ani palivové drevo sa speňažiť nedá.“

Krízou postihovala všetky oblasti činnosti správy, stavbu a údržbu ciest, údržbu budov a pod. Poznamenala aj - v tom čase postupne sa presadzujúci - prechod k maloplošnému hospodárstvu a prirodzenému zmladzovaniu. Kvôli finančnej kríze nemohlo, podľa záznamu v roku 1934, dôjsť k rozšíreniu cestnej siete a založeniu nových ciest, ktoré boli nevyhnutnou pod-

mienkou tohto spôsobu obhospodarovania v zmysle vtedajších smerníc.

V roku 1935 sa situácia začala zlepšovať, aby nakoniec vyvrcholila počas vojnovnej konjunktúry v druhej svetovej vojne. Podľa záznamu z roku 1938 zamestnávali lesy z obce Osrbliá priemerne 107 robotníkov, zo Šajby 74, z Medvedova 28 a Kysúce 12. V tomto roku sa uskutočnil na Troch Vodách kurz pre drevorubačov, ktorého sa zúčastnilo 40 lesných robotníkov.

Počas spomínanej vojnovnej konjunktúry boli najväčšími zahraničnými odberateľmi dreva Nemecko a Maďarsko. K najväčším tuzemským odberateľom patrila štátna píla v Štiavničke, slovenské celulózky a banské podniky. Pokiaľ ide o pomery zamestnancov, tí vo vojnových časoch tr-

peli nedostatkom potravín, ktoré sa správa snažila riešiť vlastnými dodávkami „in natura“. Nedostatok niektorých druhov tovaru však nedokázala riešiť, prácu hatil napríklad nedostatok pracovnej obuvi.

Veľmi tristne pôsobí záznam o následkoch dvoch posledných vojnových rokov – 1944 a 1945. Škody vznikli na porastoch roztriešaním, bol zdecimovaný stav zveri, ktorá bola zdrojom potravy pre partizánov, armádu i obyvateľstvo, utrpel stav pstruhov v Osrblianke, do ktorej sa hádzali trhaviny. Boli spálené robotnícke ubytovne a zničená bola aj meteorologická stanica na Troch Vodách. Ustupujúce nemecké vojská poškodili dopravné trasy, bol prerušený obchod s drevom. Až do konca roka sa dodávky dreva obmedzili

len na vlastnú pílu a sklad v Banskej Bystrici. Rokom 1945 sa zápisy v Pamätníku Lesnej správy Osrblie končia.

Pamätníky lesných správ sú cenným zdrojom informácií a i keď majú charakter úradného zápisu, ide o údaje, ktoré do istej miery prezradia čo-to o atmosfére doby či postoji pisateľa. Zároveň sa pracovné úlohy lesníkov v prvej polovici 20. storočia, napríklad boj s vetrovými či hmyzovými kalamitami alebo presadzovanie nových spôsobov obhospodarovania lesa v sťažených krízových časoch, zdajú byť staršou obdobou súčasnej lesníckej problematiky.

Tatiana Figurová, LDM Zvolen
Foto: Marek Vanga

Srniec lesný a spol. alebo nové exponáty do novej expozície

Lesnícke a drevárske múzeum sa prostredníctvom Lesníckeho a drevárskeho oddelenia orientuje na dokumentovanie a prezentáciu lesníctva a drevárstva na celom Slovensku, a to ako ich minulého, tak i prítomného významu v našej spoločnosti. Zároveň sa snaží o ich popularizáciu v širokých vrstvách verejnosti.

Predmety dokladajúce vzťah človeka a lesa tvoria samostatný lesnícky fond múzea. V ňom hrajú prím predovšetkým artefakty súvisiace so snahou človeka hospodársky les využiť – t.j. dôraz je kladený na lesné hospodárstvo v jeho najširšom význame. Menšie časti lesníckeho fondu sa venujú ďalším oblastiam: lesníckemu školstvu, osobnostiam, či trofejiam poľovnej zveri. Samostatnú kapitolu tvoria prírodniny, skladajúce sa z kolekcie semien a plodov našich i cudzokrajných drevín, škatúl s entomologickými preparátmi, vzoriek minerálov a hornín, modelov húb, herbárových položiek rastlín a rozsiahlejšej kolekcie dendrologických exponátov. Najslabšie sú v lesníckom fonde zastúpené dermoplastiky stavovcov, preto vždy poteší, keď sa naše zbierky rozrastú práve týmto smerom.

Najlepšou príležitosťou na získavanie nových zbierkových predmetov – akvizičnú činnosť – je obyčajne výskum alebo príprava výstavy, často oboje dohromady. Poslednú príležitosť tohto druhu predstavuje stála lesnícka výstava Hlas lesa. Ideovo, textovo a obsahovo sme ju pripravovali počas celej druhej polovice minulého roka a v prvých dvoch mesiacoch roku 2013 prebehla jej fyzická realizácia.

Výstava Hlas lesa s podtitulom Pozitívne odkazy minulosti k zefektívnemu práve v lesníctve ukáže návštevníkom les v dvoch polohách: ako prírodný ekosystém, aj ako priestor pre napĺňanie hospodársko-spoločenských potrieb človeka. Prírodovedná časť predstavuje zložky lesného ekosystému, rôznorodosť lesov od jednoduchého rozlišovania lesov podľa drevín

(ihličnaté, listnaté..) až po lesnícku typológiu a význam lesov pre spoločnosť. Druhá časť sa venuje problematike lesníctva a jeho vývoju za ostatných 200 rokov.

Obe časti výstavy stoja predovšetkým reálnych artefaktoch – zbierkových predmetoch, ktoré vhodne doplnia grafika a text. A práve o zbierkové predmety ide. Keďže druhá časť Hlasu lesa rozpráva príbeh lesného hospodárstva, dôraz v nej je kladený na pracovné nástroje a pomôcky, ktoré človeku umožňovali (a často ešte aj dnes umožňujú) zužitkovať lesné bohatstvo vo svoj prospech a v prospech spoločnosti. Až na pár výnimiek väčšina z nich pochádza z lesníckeho zbierkového fondu múzea, ktorý je v tomto smere dostatočne bohatý a rôznorodý.

Inak je to ale v úvodnej časti výstavy. Tá sa skladá z prírodnín a tie v našich zbierkach ťahajú za kratší koniec. Väčšinu z nich sme preto zabezpečili zberom: predovšetkým botaniku, dendrológiu, mykológiu, lichenológiu a čiastočne aj geológiu; menšiu časť sme získali darom (entomológiu), niečo sme si zapožičali zo špecializovaných múzeí (zoológiu) a zvyšok nakúpili.

Takto sme získali predmety, ktoré rozšírili náš zbierkový fond veľmi žiaducim smerom. Týchto päť dermoplastických preparátov predstavuje živočíchy, ktoré sa bežne vyskytujú v našich lesoch: veverka obyčajná, kuna lesná, jazvec lesný, prasiatko svine divjé a krásny srniec lesný. Sú vo vynikajúcom stave (boli zakúpené priamo od preparátorov) a vhodne dotvárajú našu výstavu po odbornej aj estetickú stránke.

Vďaka tejto akvizícii je lesnícky fond Lesníckeho a drevárskeho múzea bohatší o prepotrebne exponáty, ale hlavne je výstava Hlas lesa zaujímavejšia, pestrejšia a poučnejšia pre odborníka i laika. O nej si ale pár slov povieme niekedy nabudúce.

Marek Vanga
Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Srniec lesný v dioráme tesne pred jej dokončením.

V tomto roku uplynie 7 rokov, kedy sme začali zavádzať do praxe myšlienky prírode blízkeho hospodárenia na LS Hanušovce. Veľkým nadšencom tohto spôsobu hospodárenia bol pestovateľ OZ Prešov pán Miroslav Kováč, ktorý dlhé roky pôsobil na LS Hanušovce, najprv ako lesník, neskôr technik pre ťažbovú činnosť. Ako vonkajší pracovník poznal veľmi dobre aké drevinové zloženie, štruktúru, vek porastov a terénne podmienky sa na lesnej správe nachádzajú. Jeho zásluhou bolo v roku 2006 zriadených a OLÚ vo Vranove nad Topľou schválených päť GZ na LS. Na mojom vtedajšom lesníckom obvode boli zriadené dve GZ Zlatá studňa a Kráľovčik o výmere 370 ha, ktoré boli o niekoľko mesiacov začlenené do jedného objektu ProSilva s názvom Kráľovčik. Zameraním tohto vytvoreného objektu bolo a stále je ochrana genetickej diverzity, zachovanie genofondu lesných drevin buka lesného, duba zimného a jaseňa štíhleho a prebudova porastov na prírode blízky les. V roku 2007 na LHC Hanušovce končil platnosť plán starostlivosti o les, čo znamenalo veľkú výhodu pre OLH, že pri tvorbe nového plánu bolo možné spolu s vyhotovovateľom plánu nastaviť v jednotlivých porastoch zriadených objektov jemnejšie hospodárske spôsoby s dlhšou obnovenou dobou spravidla 50 rokov.

Keď si v myšlienkach zaspomínam do minulosti, bolo to obdobie plodnej spolupráce medzi OLH a pánom Kováčom. Začali sa školenia venované prírode blízkeho hospodáreniu najprv v Smolníckej osade, odkiaľ sa táto myšlienka šírila po celom Slovensku. Neskôr školenia a prezentácia objektov ProSilva na našej LS, kde som prezentoval demonštračný objekt ProSilva Kráľovčik. V tomto období vznikla myšlienka urobiť lesný náučný chodník Tajch pre širokú laickú verejnosť, ktorý sa o rok neskôr slávnostne otváral. Na tomto chodníku okrem iného sú osadené dve tabule venované prírode blízkeho obhospodarovaniu a génovým základniám, z ktorých si návštevníci chodníka môžu získať informácie o danej problematike.

V septembri minulého roku bol na LO Lipníky vybudovaný pre odbornú lesnícku verejnosť náučný chodník s odbor-

Za prírode blízkeho hospodárením v lese

Prírode blízky les prezentovaný aj chodníkom

ným zameraním Pro Silva. Garantom tohto chodníka je NLC Zvolen v spolupráci s Lesmi SR. Chodník bol vybudovaný z fondov EÚ cezhraničnou spoluprácou krajín Slovenska, Maďarska, Ukrajiny a Rumunska. Na tomto chodníku boli zriadené tri študijné plochy, každá s výmerou 0,50 ha. Tieto študijné plochy boli zriadené s určitým zameraním. Prvá je po realizovanom ťažbovom zásahu jednotlivým výberkovým spôsobom, druhá pred realizáciou ťažbového zásahu s vyznačenými jedincami s ich grafickým zakreslením a tretia skusná plocha s očíslovaním všetkých jedincov na tejto ploche, na ktorej návštevníci chodníka v rámci odborného školenia majú možnosť vyznačiť jednotlivé stromy na ťažbu podľa vlastnej vízie. Na chodníku je osadených osem informačných tabúl, ktoré objasňujú princípy s spôsobu prírode blízkeho hospodárenia v lese.

Nedá mi nespomenúť, že som mal tú česť byť v rámci Slovenska na exkurzii venovanej ProSilve v Českej republike pod vedením profesora M. Sanigu. Som veľmi povďačný za možnosť zúčastniť sa takejto akcie, kde boli prezentované vysoké odborné znalosti sklbené s praktickými ukážkami priamo v porastoch. Vrelo odporúčam každému, ak má tu možnosť niekam ísť, nech ju využije, lebo stále ešte platí staré pravdivé „Lepšie raz vidieť ako stokrát počuť.“

Nadobudnuté vedomosti a svoje praktické skúsenosti využívam v práci tak, aby som postupne dosahoval cieľ účelové-

ho výberu a výberkového spôsobu, buď jednotlivito alebo v skupinách v objekte ProSilva na svojom lesnom obvode. Budem konkrétnejší - v dieľci 129A01 od založenia objektu boli prevedené dva ťažbové zásahy. V prvom zásahu som sa sústredil na trvalé rozčlenenie trvalými približovacími linkami, výrub nekvalitných, zdravotne poškodených, druho nevhodných stromov. V zapojených častiach s dostatkom kvalitných jedincov boli vyťažené aj rubne zrelé jedince za účelom regulácie svetla a dostavenia sa prirodzeného zmladenia a hmotového prírastku okolitých stromov. Zmladenie za uplynulé obdobie dosahuje rôzne výšky cca do dvoch metrov. V druhom zásahu moja pozornosť smerovala na rozširovanie skupiniek a skupín, aby som v budúcnosti dosiahol vertikálnu aj horizontálnu štruktúru, ktorá je tak potrebná pre stabilitu porastu. Ďalej som sa sústredil na uvoľňovanie korún kvalitným jedincom za účelom hodnotového prírastku. Po dvoch zásahoch z porastu bolo odobratých 1400 m³ dreva, vzniknutá plocha bola zabezpečená 100 % prirodzenou obnovou. V tomto dieľci bola vykonaná aj prestrihávká za účelom odstránenia iba rozrastlíkov, poškodených jedincov a nevhodných primiešaných drevin. Ostatné bolo ponechané na samoreguláciu. Každoročne sa snažím vykonať ťažbový zásah týmto hospodárskym spôsobom v troch až štyroch porastoch. Spôčiatku ako mnohí iní, aj ja som sa obával zničenia prirodzeného zmladenia pri ťažbe, lenže táto obava rýchlo pomínula, keďže prirodzené zmladenie je iba sprievodným javom pri takom hospodárení. Ono sa dostaví opäť, takže obava je bezpredmetná.

Záverom snáď toľko, že nám lesníkom neostáva nič, len sa celoživotne vzdelávať, odborne rásť a kráčať s dobou, pretože nik z nás sa nedožije ozajstných plodov svojej práce. To znamená, že ak zakladáme mladý porast, ťažko sa niekto dožije jeho rubného veku. My zbierame plody našich predchodcov a našou povinnosťou je odovzdať zdravé, stabilné a hodnotné lesy aj generáciám, ktoré prídu po nás.

*Pavel Verčimák
OZ Prešov*

Nová Tatra Phoenix s nadstavbou od OZLT

LESY SR š.p. prostredníctvom svojho špecializovaného Odštepného závodu lesnej techniky vykonáva aj prvotný odvoz dreva z odvozného miesta na drevosklad. Na odvoz sa používajú výlučne vozidlá typu TATRA. Z ročného plánu odvozu podniku číni odvoz prostriedkami OZLT cca 35%. Podiel jazdy v teréne za týchto podmienok prevyšuje podiel jazdy vozidiel po verejných komunikáciách, v takomto prostredí sa dajú používať a prevádzkovať len špeciálne terénne vozidlá. Vozidlá potrebujú špeciálne nadstavby na prepravu dreva. Od vozidla sa očakáva, aby malo nízke prevádzkové náklady, malo nízku spotrebu pohonných hmôt, nepotrebovalo veľa náhradných dielov,

Nadvstavba

bolo spoľahlivé a vhodné pre potreby jednotlivých odštepných závodov v rámci podniku LESY SR š.p. Očakáva sa aj dobré pracovné prostredie a vysoký úžitkový štandard pre pracovníkov, ktorí budú s nimi pracovať.

Odštepný závod lesnej techniky má tím pracovníkov, nazývaný nadstavbársky tím, ktorý dlhodobou vyrába a servisuje lesnícke nadstavby na tatrovky, v súčasnosti vyrába nadstavby na Tatro Phoenix. Montážou - dostavbou nadstavby vznikne špeciálne nákladné vozidlo

Striekanie

na prepravu dreva. OZLT preberie od výrobcu základnú tatrovku len s podvozkom. Potom naň postaví nadstavbu a nový stroj ide do roboty.

Nadstavby sa robia v OZLT už od roku 1984, keď OZLT vznikol ako špecializovaná jednotka v rámci š.p. Stredoslovenské štátne lesy Banská Bystrica. V tých časoch si vhodnú nadstavbu musel lesný podnik vyrobiť sám. OZLT začal už vtedy vyvíjať a vyrábať nadstavby potrebné na prepravu dreva. Nadstavba sa musí najprv navrhnuť na papieri, potom vyrobiť a najdôležitejšie je vyskúšať ju. Časť výrobných nadstavieb zostáva priamo v OZLT, časť ide pre ostatné odštepné závody a niektoré idú do iných lesných podnikov.

Nadstavby vyrobené v OZLT sa ihneď po vyrobení overujú v praxi, lebo priamo OZLT odvozí cca tretinu dreva vyprodukovaného LESMI SR. Drobnejšie opravy aj úpravy sa realizujú priebežne, návrhy z praxe v teréne sa ihneď prenášajú do realizácie nadstavieb.

Dnes sa vyrábajú dva hlavné druhy nadstavieb: na krátke drevo a na dlhé drevo. Klanicová nadstavba slúži na prepravu metrovice alebo výrezov dlhých dva metre. Drevo sa ukladá kolmo na os vozidla na ložnú plochu dlhú šesť metrov. Ťahačová nadstavba na dlhé drevo môže vozit sortimenty s dĺžkou dva až šesť metrov. K nadstavbám sa vyrábajú aj potrebné otočné opleny, medzioplenová plošina, navijáky a drapáky pre hydraulickú ruku.

„Dnešné nadstavby spĺňajú všetky kritériá moderných nadstavieb. Majú za sebou dlhý vývoj a mnohoročné overovanie. Súčasnú nadstavbu sú dokonalejšie, ľahšie, lepšie ovládateľné a jednoduchšie montovateľné ako tie v minulosti a sú viac než porovnateľná s nadstavbami iných výrobcov. Nadstavbársky tím má zvládnuté všetky technologické postupy ich výroby“ - vraví Branislav Sivčo vedúci SVV.

Na vozidlá sa kvôli nakladaniu a vykladaniu dreva montuje hydraulická ruka. Vozidlá sú vybavované najnovšími prostriedkami na sledovanie prevádzky a nákladov umožňujúcimi manažersky vyhodnocovať prevádzku a nasadenie vozidla, patentovaným systémom váženia zaťaženia jednotlivých náprav aj celej súpravy so zvukovou signalizáciou preťaženia pri nakladaní, stop systémom úniku oleja a vybavením pre náročnú zimnú prevádzku.

Tatra Phoenix je český nákladný automobil, predstavený v lete 2011. Je nasledovníkom Tatro 815 a vznikla v spolupráci s holandským výrobcom DAF. Týmto

Nadvstavba v procese výroby

spojením získala Tatra komfortnú kabínu a silné motory s prevodovkami ZF a DAF bezkonkurenčné vozidlo do najťažšieho

Montáž nadstavby

terénu. Výroba začala v novembri 2011 v závode v Kopřivnici.

Podvozok si zachoval znížené uloženie šasi, čo vyhovuje nadstavbárenskému tímu aj prevádzkovateľom. Na vozidlách Tatra Phoenix je veľa zmien, ktoré uľahčujú dostavbu vozidla a následne aj údržbu. Zlepšil sa prístup ku kľúčovým bodom pre prípadné servisné zásahy. Zvýšila sa manévrovateľnosť vozidla na lesných cestách znížením polomeru otáčania vozidla.

Tatra Phoenix si z produkcie Tatra zachovala koncepciu podvozku s nosnou rúrou a nezávisle zavesenými výkyvnými polonápravami s uzávierkami nápravových diferenciálov. Nákladné Tatro sú v ohybe pevné a nadstavby sa zaobídu bez ťažkých prídavných rámov. Predná náprava má nosnosť 8 t alebo na želanie sa zákazníka 9 t. Zadné nápravy typu King Frame majú nosnosť od 11,5 až po 16 t. Výhodou podvozku s nezávisle zavesenými polonápravami je schopnosť veľmi rýchlych presunov po nerovnom teréne.

Phoenix využíva vodu chladený radový šesťvalec Paccar MX s objemom 12,9 l, preplňovaný turbodúchadlom s medzichladičom plniaceho vzduchu. Vyladený je na výkony od 265 kW/360 k

Namontovaná nadstavba

až po 375 kW/510 k. Hodnoty krútiacich momentov sa pohybujú od 1775 do 2500 Nm. Vďaka úprave výfukových plynov SCR (selektívna katalytická redukcia) spĺňa požiadavky emisných limitov Euro 5 (emisie platné v EÚ pre nákladné vozidlá vyrobené po roku 2011). Motory spolupracujú so šesťnáststupňovou manuálnou prevodovkou ZF Ecosplit alebo so šesťnáststupňovou robotizovanou prevodovkou ZF AS-Tronic. Max. rýchlosť Tatro Phoenix je 85 km/h.

Ivan Hanula
LDM Zvolen

Halali oslavuje trinásť rokov

História televízneho magazínu Halali siaha do roku 2000. Napriek tomu, že mediálny trh je dlhodobo ústretovejší komerčným typom relácií, sa formátu podarilo udržať v povedomí širokého spektra divákov. Vďaka za to môžeme najmä zanieteniu a profesionalite jeho tvorcov. Trinásťročnú cestu relácie Halali sme bilancovali spoločne s Alojzom Kaššákom a Lubom Klúčikom.

S akými očakávaniami ste pred trinástimi rokmi vstupovali do projektu Halali? Splnili sa?

AK:

Na televíznych obrazovkách chýbal magazín o ľuďoch slovenskej prírody. Prírodu v televízii zobrazovali iba prostredníctvom zvierat, rastlín a idylických scenérií. Relácie o reálnej práci ľudí v prospech prírody mali v programe málo priestoru. Chceli sme laickú verejnosť oboznámiť s tým, čo pre prírodu robia ľudia, ktorí aktívne vstupujú do prírodných procesov, teda lesníci, poľovníci a ochrancovia. Zároveň sme chceli informovať profesionálov a pokúsiť sa medzi nimi prehĺbiť spoluprácu. V určitom období sa nám, myslím, darilo tento cieľ dosahovať. Bohužiaľ, doba, v ktorej žijeme nie je komunite lesníkov a poľovníkov priaznivo naklonená. Je to tragédia, pretože nedocenenie týchto „robotníkov prírody“ sa nám raz môže vypomstiť. Celkovo však môžem konštatovať, že aj vďaka Halali si médiá začali ich prácu všimáť viac a v pozitívnejšom zmysle.

LK:

Prelom tisícročí mnohí vnímali ako akúsi hranicu. Prírodné, toto obdobie poskytlo aj zámienku na zamyslenie sa nad prístupom človeka k prírode. Spomínam si na publikáciu o ohrozených druhoch živočíchov s názvom „Prežijú rok 2000?“. Celospoločenské zmeny sa odrazili aj v lesnícko-poľovníckych vzťahoch, do ktorých zasiahli najmä nové vlastnícke pomery a legislatíva. Do tohto prostredia plného očakávaní a zmien sme vkročili s novým magazínom. Jednou z našich prioritných ambícií bolo približovať divákovi prírodu očami ľudí, ktorí do nej každý deň vstupujú ako profesionáli, teda ako manažéri prírodného prostredia. Vtedy išlo o ojedinelý mediálny produkt. Tému lesov, ochrany prírody a poľovníctva predtým u nás ešte nikto neprezentoval formou pravidelného televízneho magazínu vysielaného na verejnoprávnom okruhu. Naše prvotné očakávania sa splnili. Divákov sme od začiatku motivovali súťažami o hodnotné vecné ceny a počas prvých dvoch rokov vysielania nám do redakcie prišlo vyše pätnásť tisíc listov. Úspechu napomohol aj optimálny vysielací čas na

prvom programe. Získali sme tak dôveru vysielateľa a vyprofilovali sme reláciu, ktorú si okrem poľovníkov či lesníkov obľúbila aj laická verejnosť.

Vzhľadom na nové trendy v oblastiach televíznej zábavy a komunikačných technológií sa určite musíte prispôbovať nárokom moderného diváka. Čo ste zmenili od prvopočiatkov relácie?

AK:

Zmien bolo už viacero. Každoročne sa snažíme prísť z niečím novým. V posledných rokoch sme sa museli prispôbiť novému formátu a kvalite vysielania, čo bolo veľmi náročné. Máme novú zvuku, grafiku a trvanie relácie. Neustále inovujeme a rozširujeme aj obsahovú stránku relácie.

LK:

Nároky moderného diváka sú naozaj vysoké. Za rovnaký čas dokážeme obsiahnuť čím ďalej viac informácií v rôznych formách. Snažíme sa prispôbovať dramaturgiu relácie aktuálnym požiadavkám vysielateľa, ale rešpektujeme aj vôľu divákov a neustále zavádzame nové technológie spracovania obrazu a zvuku. Podľa možnosti inovujeme a rozširujeme obsahový záber relácie. Okrem poľovníctva či lesníctva dávame priestor aj ostatným aktivitám, ktoré sú súčasťou vidieka, a teda výrazne ovplyvňujú dianie v prírode. Od prvopočiatkov sme zmenili celý rad televíznych prvkov: grafiku, formu spracovania reportáží, spôsob moderovania a iné. Oživením sú vstupy dvoch moderátorov a od tohto roka aj nového animovaného maskota relácie - Halalíka, ktorý sa prihovára obzvlášť deťom. Na dôvažok sme pustili novú internetovú stránku, kde sa snažíme komunikovať súčasným jazykom väčšiny.

Relácia Halali sa zapísala do povedomia ľudí ako magazín pre priateľov prírody. Zaoberá sa lesníckymi a poľovníckymi témami tak, aby boli zrozumiteľné laickej verejnosti. Oceňujú tento prístup aj samotní lesníci a poľovníci?

AK:

Zdá sa, že áno, pretože za celú dobu sme sa takmer vôbec nestretli s negatívnou kritikou. Uvedomujeme si, že nerobíme všetko ideálne. V rámci našich možností sa snažíme stále niečo vylepšovať. Obsah relácie napriek svojej pestrosti nemôže vyhovovať všetkým divákovi. Snažíme sa však reagovať na ich podnety a uspokojiť ich.

LK:

Sú spokojní, menej spokojní a nespokojní. Celý proces utvárania televízneho produktu a jeho pôsobenia v mediál-

Alojz Kaššák

nom priestore je poznačený experimentovaním, hľadaním správneho receptu. Pokladám za prirodzené, že názory sa rôznia. Stále stretávam úžasných „ľudí so zelenou krvou“, ktorí celý život pracovali v lesoch. Sú to úprimní, múdri a slušní ľudia. Píšu nám, hovoria s nami a my sa snažíme prispôbovať sa ich požiadavkám. Musím však dôrazne pripomenúť, že poslaním verejnoprávneho média je prinášať informácie pre celú spoločnosť, teda pre všetkých divákov. Rozhlas a televízia Slovenska aj prostredníctvom relácie Halali slúži verejnemu záujmu, pretože informácie v relácii nie sú určené úzkej skupine, ale všetkým divákovi. Halali nemá charakter špecializovanej relácie pre minoritu. Práve naopak, jej cieľom je odrážať názorovú pluralitu v oblasti manažovania prírody a prinášať správy o prírode prostredníctvom odborníkov, ktorí sú za svoje rozhodnutia morálne aj zákonne zodpovední.

Máte predstavu o tom, ako by mala relácia Halali vyzeráť o niekoľko rokov?

AK:

Viem celkom presne ako by mohla vyzeráť, ak by bola jej výroba dostatočne podporovaná, ale netrúfam si predpovedať aká bude, a či vôbec. Určite sa však budeme snažiť v našej snahe pokračovať.

LK:

Predstavu mám, ale nakoľko žijeme v ťažko predvídateľných pomeroch, naše plány sa neustále menia. Na druhej strane táto nestálosť napomáha k udržiavaniu aktuálnosti obsahu relácie aj formy jej spracovania. Chceme sa udržať na vlne televíznych trendov, obohatiť reláciu o emocionálny náboj, skracovať reportáže, svižnejšie ich strihať, zväčšovať detaily, ale zároveň nezabudnúť na objektivitu a ponúkať pravdivé správy bez prikrášľovania. Rozšírili sme kolektív o mladých kreatívov. Prišiel grafik a kameraman Rado Cimerák a redaktor Vlado Salay. Spolu s naším dlhoročným kameramanom a strihačom Mirom Majtánom tvoria špičkový kolektív. Rešpektujeme dobu, tvoríme a hľadáme inovácie. Netúžime byť prví, chceme byť iní a prínosní.

Čo všetko o prírode verejnosť nevie a mala by?

AK:

Neviem, či to verejnosť nevie, ale minimálne časť z nej si neuvedomuje, že v 21. storočí je potrebné robiť aktívnu ochranu prírody. S tým súvisí aj rozumné, trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov. Touto filozofiou sa riadi naše lesníctvo, poľovníctvo a riadilo sa i poľnohospodárstvo, a práve o tom je potrebné ľudí informovať.

LK:

Napríklad to, že lesníctvo na Slovensku má tradíciu už od 15. storočia. Je to profesia, ktorú formovala legislatívne Mária Terézia, neskôr banská akadémia, viac ako dvestoročný lesnícky výskumný ústav a mnohé ďalšie špecifické inštitúcie. Slovensko, resp. vtedajšie Uhorsko bolo svetovým lídrom v systéme obhospodarovania lesov. Dodnes žneme výsledky práce lesníkov, našich predkov. A to by sme si mali uvedomovať. Jednou z možností, ako tieto informácie dostať do povedomia je Halali, ale existujú aj iné zaujímavé projekty a aktivity, ktoré realizujú lesníci a poľovníci pre širokú verejnosť.

Anonymná reakcia z internetovej diskusie: "Nepoznám Halali, teda myslím firmu, ktorá to robí, ale držím im palce, pretože tak premyslený a decentný spôsob prezentácia poľovníctva som nevidel ani v Nórsku, kde som pôsobil. Videl som aj Tisíc let myslivosti v ČR, ale to je slabý odvar voči Halali." Na rovnakom mieste som sa stretol aj s ostrou kritikou relácie. Niektorým diskutujúcim prekážalo, že sa viac nezaoberte problémami slovenských poľovníkov.

AK:

Kto niečo podobné nerobil, veľmi ťažko sa vie vžiť do kože tvorcov magazínu s takou pestrou tematikou. Je pravda, že lesníctvo, poľovníctvo a ochrana prírody majú k sebe blízko. Každá z týchto aktivít svojim špecifickým spôsobom zasahuje do prírodného prostredia. V dnešnej dobe ale vidíme, že ľudia tieto témy vnímajú inak, skreslene, emotívne, iracionálne... Preto je tvorba našej relácie ako tanec na tenkom ľade. Uspokojiť všetkých je nemožné. Navyiac témy a celú dramaturgiu ovplyvňujú ďalšie faktory. Obmedzuje nás financovanie a často aj pomery v súčasnej spoločnosti.

LK:

Názory vždy budú vždy rozmanité. Jeden a ten istý profesionálne upečený koláč nebude chutiť rovnako každému. Hranice medzi zábavou a informáciou sa stierajú. Bežný divák túži po zábave, poľovník po odbornej informácii. Sklbiť to je náročné, niekedy nemožné a niekedy aj nepotrebné a neefektívne. Poľovníci majú svoje odborné periodiká a iné možnosti vzdelávania. Nepotrebnú Halali na to, aby mohli svoj záujem či profesionálnu činnosť vykonávať zodpovednejšie a kvalitnejšie. Oni vďaka svojim skúsenostiam môžu prostredníctvom Halali otvoriť dvere k poznávaniu prírody ostatným občanom. A to je predsa šľachetný čin.

Je dobrý vzťah k prírode zlučiteľný s moderným spôsobom života?

AK:

Ak tento vzťah niekto nemá, odporúčam, aby si ho veľmi rýchlo začal budovať. V opačnom prípade môžeme hovoriť o tom, že bez lásky k prírode a návratu ku starým hodnotám naše celkové fungovanie bude nezlúčiteľné zo životom.

LK:

Samozrejme, to je prvoradá a hlavná myšlienka našej práce. Moderný spôsob života vyžaduje od ľudí zodpovedný vzťah k prírode a táto spoločenská zodpovednosť by sa mala objaviť v každom etickom kódexe, v každej zákonnej norme a predovšetkým v každom rozhodnutí, ktoré ovplyvňuje život v prírode. Ivan Sergejevič Turgenov povedal: "Príroda je dielňa a človek je iba robotníkom v nej." Nemal celkom pravdu, ale pootvoril nám dvere k racionálnemu uvažovaniu o našom

Lubo Klucik

vzťahu k lesom. Nemali by sme si ich idealizovať pre seba, ale zanechať ich ozajstné a zdravé pre naše deti. Práve k tomu nám pomáha aj Halali. Buďte pri nás aj v roku 2013.

Profily respondentov:

Ing. Alojz Kaššák

Nar. v r.1962, absolvent Gymnázia v Trnave a Lesníckej fakulty VŠLD Zvolen. Pracoval v Štátnych lesoch SR na rôznych pozíciách od lesného robotníka až po technika. Viac než desať rokov pôsobil ako riaditeľ CHKO Strážovské vrchy. Je poľovníckym hospodárom, členom celoslovenskej poľovníckej a osvetovej komisie Slovenského poľovníckeho zväzu a Slovenskej poľovníckej komory. Tridsať rokov je členom a aktuálne aj predsedom Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskom poľovníckom zväze. Aktívne sa zaoberá vábením zveri. Získal druhé miesto na majstrovstvách Európy vo vábení jeleňov a okrem toho bol dvakrát majstrom Slovenska v tejto súťaži. Ako lesník sa venuje aj práci v miestnom urbaniate. Rád číta, spieva, cestuje a aktívne relaxuje v prírode.

Mgr. Lubomír Klúčik

Nar. v r. 1974, absolvent Strednej lesníckej školy v liptovskom Hrádku a Fakulty marketingových komunikácií UTB v Zlíně. Pracoval ako taxátor v bývalom Lesoprojekte. Externé prispieva do odborných a spoločenských médií. V redakcii Halali pôsobí ako dramaturg a režisér. Poľovníkom je už 23 rokov, ale aktívne nepoľuje. Je členom Slovenského poľovníckeho zväzu, Českej marketingovej spoločnosti a Slovenského syndikátu novinárov. Medzi jeho záľuby patrí moderovanie, turistika a dychová hudba (aktívne pôsobí v DH Považská Veselka). Voľný čas najradšej trávi v prírode alebo v kultúrnom dome.

Anima Production
(redakčne skrátene)

	spinka	začiatok tajničky	uložil ako povinnosť	time of receipt (skr.)	nápoj zo sladú a chmeľu	3. časť tajničky	naplnila som vodou
smútok (bás.)					grécky boh stád vo vlastnom byte		
originál							
vystavoval žiareniu zvuk pri hrkaní							
Pomôcky: pin, rao, Oran, ekran	nepokryjem náterom	4. časť tajničky	hlavné mesto Talianska (pôv.)	Pomôcky: enema, Amarus, avalista	pohol Špendlík, po anglicky		
kód nepálskej rupie			jednoduchý žln tam (nár.)				zn. miliampéra prístavná hrádza
zmyselný človek					tur. mužské meno brušné bolesti		šúchal (kníž.) skratka receptu
nižší šlachtic				EČV Komárna číselná lotéria		staroveké mesto odborné lekárky	
prvý muž (bibl.)				povrch tela vz. hydridu bóru		bál vložila do obalu	
toho času (skr.)			stalo sa bielym opatera (kníž.)				číslovec odporu meno psa
indický feudál			hnieť Janáčkova kantáta				rieka pri Omsku starorímska minca
Internet. Sporting Press Association				skypčila motykou moslimský boh			zvuk guľometu utajený pôvodca
črevný nálev				ručiteľ na zmenke sibírsky veľtok			
blačalo					odborník v etike film. plátno (rus.)		typ ruských lietadiel krstienie
	ohradil, obkolesil	krátka poviedka koniec tajničky					opytov. zámeno značka oerstedu
osobné zámeno			slovenská rieka časť textu		slonie zuby značka decilitra		alžírsky prístav malá dlona
hoci, aj keď				značka tyčínok niečo zvinuté		2. časť tajničky bratislavský ŠK	
omotaj			tešil kanón				tým smerom
okresaný hranatý kmeň				čítosl. pohrozenia astrovitá bylina			
naplnili, napchali					kód Bhutánu Air France (skr.)		
korálový ostrov				slovenský karikatúrista			
pletivo pod kôrou stromov				pohoršujúca udalosť			

ROBERT LOUIS STEVENSON

(1850–1894)

Manželstvo je konverzácia prerušovaná hádkami.

Zasmejte sa

Denník študenta TÚ Zvolen:

Pondelok: Mám tri eurá. A mám hlad.

Utorok: Mám dve eurá. A mám naozaj hlad.

Streda: Mám jedno euro. A mám naozaj veľký hlad.

Štvrtok: Prišli mi peniaze. Išiel som na internát.

Piatok: Nepamätám.

Sobota: Nepamätám.

Nedeľa: Mám tri eurá. A mám hlad.

Mladý bocian príletí po západe slnka naspäť do hniezda a rodičia sa hneď do neho pustia:

- Kde si bol, ty nezbedník?

- Ale, len som bol strašiť študentov na internáte...

„Haló, pán hlavný, ten rezeň, čo ste mi priniesol je cítiť rumom!“ volá muž v reštaurácii. Čašník odstúpi dva kroky od stola a pýta sa: „A teraz?“

Neschopný právnik môže zdržať prípad niekoľko rokov.

Schopný právnik môže zdržať prípad aj dlhšie.

Stojí biológ, fyzik a matematik pred domom, keď doňho vojdú dvaja ľudia. Po určitom čase vyšli traja. Biológ komentuje: „Je to jasné, rozmnožili sa.“

Fyzik odporuje: „Kdeže, je to chyba v meraní.“

A matematik hovorí: „Nie, nie, vážení kolegovia, teraz tam vojde ešte jeden a nebude tam nik!“

Vážni dostávajú večeru. Jeden dostane bravčové stehno, celú knedľu, fľašu vína.

Druhý, ktorý je s ním v cele, dostane iba kúsok tvrdého chleba a pohár vody.

„To je nespravodlivosť!“ kričí na bachára ten, čo dostal iba chlieb.

„Ja robím od rána do večera a dostanem iba chlieb a ten, čo nerobí nič, dostane bravčové stehno!“

„To máte tak,“ vysvetľuje mu bachár, „vy dostanete to, čo si zarobíte a on dostal to, na čo má od štátu nárok!“

Uveríte?

Údržba zanedbaného parku odhalila zabudnutú historickú lavičku

Nielen historické parky v Palárikove a v Diósjenő potrebujú údržbu a revitalizáciu. S podobnou výzvou sa už dávnejšie úspešne vysporiadali v Sedmohradsku, kde však odstránenie náletových drevín, výsadba nových a záchrana najcenejších stromov priniesla aj jedno prekvapenie. V pôvodne nedostupnej časti parku našli brigádnicí viac ako dvestoročnú lavičku. Nález je o to cennejší, že pochádza z čias, kedy toto územie patrilo pod správu cárskeho Ruska. Rumunskí historici sa však nemôžu zhodnúť na pôvode a výrobcovi tejto pamiatky, pretože prevoz do laboratórií znevažuje jej umiestnenie. Zarastla totiž do najstaršieho stromu v celej oblasti.

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia

Chata Bukovec

Milan Longauer

Láka vás romantická dovolenka v prostredí hôr na rozhraní Níz-
kych Tatier a Veľkej Fatry? Ponúkame Vám ubytovanie v zre-
konštruovanom drevenom zrubu, v tradičnom vidieckom štýle,
ktorý Vám pri dostatočnom pohodlí pripomenie život našich
predkov.

Chata je na internetovej stránke predstavená ako romantická chatka v tichom prostredí pre nenáročných. Stručný popis výstižne charakterizuje toto zariadenie a jeho okolie. Drevený zrub je rozdelený na kuchynskú časť a spoločenskú miestnosť s dvomi lôžkami. V podkroví sú k dispozícii ďalšie 2 lôžka. Vymoženosti, ako elektriku a vodu z kohútika, tu nenájdete. Voda z neda-

lekej studničky s názvom Farárska však chutí omnoho lepšie. Chalupa sa nachádza na začiatku osady Bukovec, 15 km od Banskej Bystrice a 5 km od horského strediska Donovaly. Počas Vašej dovolenky u nás tak budete mať výborný východiskový bod či už pre pešiu turistiku, hubárčenie, ako aj pre výlety za atrakciami stredného Slovenska - Harmanecká jaskyňa a Harmanecká vodná

rizňa, Vikolíneec, Fun Aréna Donovaly, Thermal Park Bešeňová, SPA Aquapark Turčianske Teplice. Lyžiari majú v zimnom období na výber nielen Ski Park Donovaly, no tiež lyžiarske stredisko Turecká. Milovníkom rybolovu ponúkame zabezpečenie rybárskeho lístku pre lov v „tajchu“. Letné večery môžete po príjemne strávených dňoch zavŕšiť grilovačkou v ohnisku za chatou.

Prvá písomná zmienka je doložená od roku 1743. Obec vznikla roku 1860 spojením uhliarskych a drevorubačských osád Motyčky, Bukovec, Dúvodno, Jergaly, Môce a Štubne, ktoré vznikali od 16. storočia a vyrábali drevené uhlie pre hutu v Starých Horách a v Liptovskej Revúcej. V roku 1754 bol v

obci postavený rímsko-katolícky kostol. V 19. – 20. storočí pracovali obyvatelia ako robotníci v štátnych lesoch a železniarňach. V obci sa zachovala tradícia výroby čipiek známych ako starohorské čipky. Známe bolo tiež pletenie čierno-bielo vzorkovaných kapcov z ovčej vlny, podšitých súknom. V obci Motyčky- časť Štubne sa narodil 18.10. 1878 dôstojník

rakúsko-uhorskej a československej armády, generál slovenskej armády Alexander Čunderlík. Ďalším významným rodákom je aj slovenský herec Anton Trón.

Najstarším objektom v obci je pôvodne jezuitský barokový kostol Nanebevzatia Panny Márie z roku 1754.

Receptár

Suroviny:

1-1,2kg mäsa z pliecka alebo zo stehna, 50g na kocky pokrájanej šunky, 2 veľké cibule, 3 rožky, 1/4 litra mlieka, mleté čierne korenie, 1/2 lyžice tymianu, 40g masla do plnky, 100g dobre vyúdenej slaniny alebo anglickej slaniny (v tenkých plátkoch), 80g masla, 2dl bieleho vína, 1 menšia cibuľa

Plnka:

Cibuľu ošúpeme, pokrájame na kolieska a uvaríme vo 1/4 l vody. Keď zmäkne, vyberieme ju, roztláčime a zmiešame s pokrájanými rožkami, namočenými v horúcom mlieku a vyžmýkanými. Pridáme pokrájanú šunku. Zmes posolíme, ochutíme mletým čiernym korením, pridáme tymian a dôkladne premiešame. V kastróliku roztopíme maslo, vmiešame plnku a zohrievame asi 3 minúty.

Postup prípravy:

Odležané mäso očistíme, vykostíme a dôkladne opláchneme. Rozrežeme ho na plát, ktorý naklepeme, posolíme a poukladáme naň plátky slaniny. Potrieme ho pripravenou plnkou, zvinieme a obviažeme niťou. V pekáči roztopíme maslo, vložíme roládu, posolíme, po povrchu a dookola posypeme pokrájanou cibuľou. Opekáme, a len čo sa cibuľa sfarbí do zlatista, prilejeme trochu vína, prikryjeme a upečieme domäkka. Pri pečení podľa potreby podlievame vínom a potom vodou. Podávame s varenými alebo opekanými zemiakmi, ryžou, kompótom (hruškovým, ringlotovým, slivkovým) alebo s dusenými jablkami.

Muflonia roláda

Dobrá chuť

Pripravil som si pre vás zaujímavé hry. Najprv si zopakujeme pranostiky, ktoré nám hovoria aké bude počasie, úroda alebo iné udalosti. Potom si zistíme ako poznáme zvieratá a stromy v našich lesoch a nakoniec si vystrihneme a nalepíme skladačku. Ak chcete získať pekný darček, napíšte mi pranostiky v správnom tvare, určite zviera a strom, vystrihnite jednotlivé diely skladačky, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Jazvec Mišo

Váš kamarát jazvec Mišo

Pospájaj správne marcové pranostiky. Vieš čo znamenajú?

Na Jozefa mráz,	skončila sa už zima.
Na svätého Jáchyma	istý hrach.
V marci prach,	bude ovos dobre rásť.

Poznáš zviera a strom?

Jej dĺžka je približne 58 cm a jej rozpätie krídel až 95 cm a dokáže letieť maximálnou rýchlosťou 110 km za hodinu. Je to?

- Straka obyčajná
- Tetrov hlucháň
- Kačica divá

Kvitne v marci ešte pred rozvinutím listov. Má známe vajcovité jahňady so striebrolesklými chĺpkami. Je to?

- Vrba biela
- Vrba rakyta
- Agát biely

Moja adresa je:

jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica

Vyhlasenie

7. ročníka ankety „Cena Jozefa Dekreta Matejovie“ pre rok 2013

Slovenská lesnícka komora v spolupráci s Lesmi Slovenskej republiky š. p. Banská Bystrica vyhlasuje 7. ročník ankety „Cena Jozefa Dekreta Matejovie“ pre osobnosti, ktoré sa mimoriadne zaslúžili alebo zasluhujú o zveľaďovanie lesov a rozvoj lesníctva na Slovensku.

Písomné návrhy na udelenie „Ceny Jozefa Dekreta Matejovie“ konkrétnej osobe môžu písomne zaslať organizácie alebo kolektívy do 31. mája 2013 na adresu: Slovenská lesnícka komora, Študentská 20, 960 01 Zvolen.

Návrh sa predkladá na vyplnenom formulári: Návrh na udelenie „Ceny Jozefa Dekreta Matejovie“, ktorého súčasťou musí byť zdôvodnenie návrhu a krátky profesijný životopis.

Návrhy budú posúdené komisiou zloženou z členov SLsK, zástupcov Lesov SR š.p. Banská Bystrica a zástupcov neštátnych lesov.

Víťaz 7. ročníka ankety bude vyhlásený v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline v Čiernom Balogu na Deň stromu 13. júla 2013. Súčasťou ceny je diplom Cena Jozefa Dekreta Matejovie, Medaila Jozefa Dekreta Matejovie a finančná odmena.

Lesu zdar

Jaroslav Šulek
predseda SLsK

Kalendár akcií

9.4. - 13. 4. 2013

CONECO

34. medzinárodný veľtrh stavebníctva
Incheba Bratislava

9.4. - 13. 4. 2013

RACIOENERGIA

23. medzinárodný veľtrh využitia energie
Incheba Bratislava

9.4. - 13. 4. 2013

PAMIATKY

1. špecializovaný veľtrh regenerácie,
financovania a využitia pamiatok
Incheba Bratislava

10. 4. 2013 - 13. 4. 2013

POLOVNÍCTVO 2013

6. ročník výstavy poľovníckych potrieb
Expocenter Trenčín

10. 4. 2013 - 13. 4. 2013

ZÁHRADKÁR 2013

19. ročník veľtrhu potrieb pre záhradkárov
Expocenter Trenčín

10. 4. 2013 - 13. 4. 2013

VČELÁR 2013

17. ročník výstavy včelárskych potrieb a
včelích produktov
Expocenter Trenčín

18.4.- 21.4. 2013

GARDENIA

17.ročník záhradníckej výstavy
Agrokomplex Nitra

18.4.- 21.4. 2013

BONSAI SLOVAKIA 2013

16. ročník medzinárodnej výstavy bonsajov,
suiseki a čajů
Agrokomplex Nitra

23.-28.4.2013

AUTOSALÓN

23. medzinárodný salón automobilov
Bratislava
Incheba Bratislava

Pracovné jubileá

Marec 2 0 1 3

30 rokov

Ing. Katona Aladár,
technik, LS Tornaľa – OZ Revúca

Ing. Farkašovský Vojtech,
vedúci LS, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava

Ing. Šmeringai Pavol,
technik, ŠS Oravská Priehrada – OZ Semenoles

Ing. Šagát Alexander,
VORŠ – ťažba – GR BB

Životné jubileá

Marec 2 0 1 3

50 rokov

Hrdlička Marián,
technik, SCHR Parina – OZ Smolenice

Ing. Mikuš Dušan,
vedúci LS, LS Duchonka – OZ Prievidza

Čierny Ivan,
vedúci LO, LS Čierny Váh – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Pisarcík Ján,
technik, LS Michalová – OZ Čierny Balog

Giertl Juraj,
vedúci LO, LS Hronec – OZ Čierny Balog

Hromada Igor,
vedúci LO, LS Staré Hory – OZ Slovenská Ľupča

Ing. Dudáš Ján,
vedúci LS, LS Lučenec – OZ Kriváň

Ing. Michňa Jozef,
referent obchodu – OZ Revúca

Polomský Vladimír,
vedúci LO, LS Rožňava – OZ Rožňava

Ing. Trojan Jozef,
vedúci LS, LS Betliar – OZ Rožňava

Ing. Kohútová Dagmar,
finančník, účtovník – OZ Semenoles

60 rokov

Gerši Jozef,
vedúci LO, LS Nitrianska Streda – OZ Topoľčianky

Ing. Longauer Ján,
dispečer dopravy dreva – OZ Beňuš

Slaštan Daniel,
vedúci LO, LS Pohorelá – OZ Beňuš

Kalamár Ján,
vedúci LO, LS Klenovec – OZ Rimavská Sobota

Ing. Kordík Gabriel,
referent dopravy a mechanizácie – OZ Košice

Magera Vladimír,
vedúci LO, LS Kokošovce – OZ Prešov

Benej Ján,
vedúci LO, LS Koškovce – OZ Vranov n. Topľou

Odchod do starobného
dôchodku

Ševčík Jozef, technik,
LS Majdán – OZ Smolenice

Ing. Mordel Ignác,
vedúci ŠS, ŠS Oravská Priehrada – OZ Semenoles

Odchod do invalidného
dôchodku

Hronček František,
vedúci LO, LS Hriňová – OZ Kriváň

Rubriku spracovala Helena Turská

Opustili nás

Jozef Geisberg - vo veku 83 rokov, bývalý zamestnanec OZ Považská Bystrica.

Ing. Milan Michalec - pracoval v bývalom organizačnom usporiadaní Západoslovenských lesov, š.p. Bratislava, Lesný závod Trenčín, v Lesoch Trenčín, š.p. a naposledy v Lesoch Slovenskej republiky, š.p. Banská Bystrica, Odštepny závod Trenčín, Lesná správa Nemšová do 31.5.2005

Češť ich pamiatke.

Všetko nejlepší k MDŽ

Štrajk newyorských krajčírok ani Klára Zetkin už nám dnes veľa nehovorí, no 8. marec a s ním uznávaný alebo aj zaznávaný Medzinárodný deň žien už viac. Tí starší naň spomínajú ako na príležitosť na pohárik, o niečo mladšie ročníky zasa na pionierske časy a prednášanie básničiek sprevádzané dňom voľna.

V súčasnosti sa takmer pýta otázka. Raz do roka kvietok a potrasenie rúk, nie je to trochu málo?

Milé dámy. Od kolegov, ktorí vám takto dajú najavo, že sú radi, že s vami môžu spolupracovať a v priebehu roka nie sú príliš protivní, je to tak akurát. Vieme, že vo vašom živote sú, alebo budú tí, ktorí vás budú presvedčať o vašej výnimočnosti každý deň. Hoci niekedy im to treba pripomenúť. ☺ V každom prípade, sme radi, že ste.

♥ Vaši kolegovia

